

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE EBEVEYN
TUTUMLARININ YETİŞKİN BİREYLERDEKİ KRİMİNAL
DÜŞÜNCELER İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi DOĞAN DÖNMEZ

Lefkoşa

Haziran, 2024

EZGİ
DOĞAN DÖNMEZ

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE
EBEVEYN TUTUMLARININ YETİŞKİN
BİREYLERDEKİ KRİMİNAL DÜŞÜNCELER
İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2024

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE EBEVEYN
TUTUMLARININ YETİŞKİN BİREYLERDEKİ KRİMİNAL
DÜŞÜNCELER İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi DOĞAN DÖNMEZ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Meryem Karaaziz

Lefkoşa
Haziran, 2024

Onay

Ezgi DOĞAN DÖNMEZ tarafından hazırlanan “Çocukluk Çağı Travmaları ve Ebeveyn Tutumlarının Yetişkin Bireylerdeki Kriminal Düşünceler ile İlişkisinin İncelenmesi” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Klinik Psikoloji Ana bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak 10/06/2024 tarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Dr. Bingül SUBAŞI	
Jüri Üyesi:	Yrd. Doç. Dr. Şebnem GÜLDAL KAN	
Danışman:	Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ	

Anabilim Dalı Başkanı Onayı

10/06/2024

Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ

Anabilim Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

10/06/2024

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer
Enstitü Müdürü

Etik İlkelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Ezgi DOĞAN DÖNMEZ

14/04/2024

Teşekkür

Yapmış olduğum bu tez çalışmasında her türlü bilgi ve tecrübeleri ile bana yol gösteren tez danışmanım ve değerli hocam Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ'e çok kıymetli katkıları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yaşamımın her aşamasında olduğu gibi, yüksek lisans sürecim ve tez çalışmam sırasında da bana verdikleri sonsuz motivasyon, ilgi ve destekleri için sevgili anneme ve babama; ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan sevgili kardeşime tüm kalbimle teşekkür ederim.

Tüm motivasyonuma karşın zaman zaman yorulduğumu hissettiğim bu süreçte beni her zaman cesaretlendiren ve sevgisiyle yanımda olan sevgili eşime ve hayatıma dahil oldukları andan itibaren benden desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, sevgi ve samimiyetle yanımda olan kıymetli ailesine ayrı ayrı çok teşekkür ederim.

Aynı zamanda, mesleki bilgileri ve tecrübeleri ile bu yolda yalnız olmadığımı hissettiren değerli meslektaşlarım ve arkadaşlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ezgi DOĞAN DÖNMEZ

Öz

Çocukluk Çağı Travmaları ve Ebeveyn Tutumlarının Yetişkin Bireylerdeki Kriminal Düşünceler ile İlişkisinin İncelenmesi

Doğan Dönmez, Ezgi

Yüksek Lisans, Klinik Psikoloji Bilim Dalı

06-2024, 80 sayfa

Bu çalışma, çocukluk çağı travmaları ve ebeveyn tutumlarının yetişkin bireylerdeki kriminal düşünceler ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikamet eden, 18 yaş ve üzeri, reşit olana kadar anne ve babası sağ olan, 196'sı kadın ve 190'ı erkek olmak üzere toplam 386 katılımcıdan oluşmaktadır. Yapılan bu çalışmada, değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak evrenden örneklem seçilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak ise Sosyodemografik Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ), Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç) ve Kriminal Düşünce Ölçeği (CTS) kullanılmıştır. Elde edilen bulgularda, çocukluk çağı travmaları ve kriminal düşünce arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre, katılımcıların çocukluk çağı travmaları düzeyi arttıkça kriminal düşünce düzeyleri de artmaktadır. Algılanan ebeveyn tutumlarının duygusal sıcaklık alt boyutu ile kriminal düşünce arasında anlamlı ve negatif yönde; aşırı koruyuculuk ve reddedicilik alt boyutları ve kriminal düşünce düzeyi arasında ise anlamlı ve pozitif yönde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların duygusal sıcaklık puanları arttıkça kriminal düşünce düzeylerinde azalma; aşırı koruyuculuk ve reddedicilik puanları arttıkça kriminal düşünce düzeylerinde de bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, travmaya maruz kalan ve/veya olumsuz ebeveyn tutumları ile yetişmekte olan çocuklara yönelik çalışmalar yapmak kriminal düşünce ve davranışın azalması ve toplum sağlığını koruma açısından oldukça yararlı olacaktır.

Anahtar kelimeler: çocukluk çağı travmaları, ebeveyn tutumları, kriminal düşünceler

Abstract

Examining the Relationship between Criminal Thinking and Childhood Traumas and Parental Attitudes in Adult Individuals

Doğan Dönmez, Ezgi

MSc, Department of Clinical Psychology

06-2024, 80 pages

In this study, it was aimed to investigate the relationship of childhood traumas and parental attitudes with criminal thinking in adult individuals. The study group of the research consists of a total of 386 participants, 196 women and 190 men, who reside within the borders of TRNC and the Republic of Türkiye, are 18 years of age and over, and whose parents were alive until adulthood. In the study, the correlation method was used to examine the relationship between variables. In the research, a sample was selected from the population using the criterion sampling method. Sociodemographic Information Form, Childhood Trauma Questionnaire (CTQ), s-EMBU-C and Criminal Thinking Scales (CTS) were used as data collection tools in the study. The findings showed that there was a significant and positive relationship between childhood traumas and criminal thinking. Accordingly, as the level of childhood trauma of the participants increases, their level of criminal thinking also increases. There is a significant and negative relationship between the emotional warmth sub-dimension of perceived parental attitudes and criminal thinking; It was determined that there were significant and positive relationships between the overprotection and rejection sub-dimensions and the level of criminal thinking. As participants' emotional warmth scores increased, their criminal thinking levels decreased; It was observed that as overprotection and rejection scores increased, there was also an increase in criminal thinking levels. In line with these results, it would be beneficial for public health to conduct studies on children exposed to trauma and/or growing up with negative parental attitudes.

Keywords: childhood traumas, parental attitudes, criminal thinking

İçindekiler

Onay	I
Etik İlkeler Uygunluk Beyanı	II
Teşekkür	III
Öz	IV
Abstract	V
İçindekiler	VI
Tablolar Listesi.....	IXX
Şekiller Listesi.....	X
Kısaltmalar	XIIX

BÖLÜM I

Giriş.....	1
Problem Durumu	2
Araştırmanın Amacı	3
Alt Amaçlar.....	3
Araştırmanın Önemi	3
Sınırlılıklar.....	4
Tanımlar	4

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	6
Travma.....	6
Çocukluk Çağı Travmaları	6
Duygusal İstismar	6
Fiziksel İstismar	7
Cinsel İstismar	7
Fiziksel İhmal	7
Duygusal İhmal.....	8
Ebeveyn Tutumları	8
Algılanan Ebeveyn Tutumları	9
Duygusal Sıcaklık	9
Aşırı Koruyuculuk	9

Reddedicilik	9
Kriminal Düşünce.....	10
Hak Görme.....	10
Kriminal Rasyonalizasyon.....	10
Güç Yönelimi.....	11
Merhametsizlik	11
Meşrulaştırma / Diğerlerini Suçlama.....	11
Kişisel Sorumsuzluk	12
İlgili Araştırmalar	12

BÖLÜM III

Yöntem.....	15
Araştırma Modeli	15
Evren ve Örneklem.....	15
Veri Toplama Araçları.....	17
Sosyodemografik Bilgi Formu.....	17
Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ)	18
Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç)	18
Kriminal Düşünce Ölçeği (CTS)	19
Veri Toplama Süreci	19
Veri Analizi	19
Araştırmanın Planı ve Süreci.....	21

BÖLÜM IV

Bulgular.....	22
---------------	----

BÖLÜM V

Tartışma.....	46
---------------	----

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler.....	49
Sonuç	49
Öneriler.....	51

Araştırmanın Sonuçlarına Yönelik Öneriler	51
İleride Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	52
Kaynakça.....	53
Ekler	60
Ek 1. Aydınlatılmış Onam Formu	60
Ek 2. Katılımcı Bilgilendirme Formu.....	60
Ek 3. Sosyodemografik Bilgi Formu.....	61
Ek 4. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	61
Ek 5. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları- Çocuk Formu	62
Ek 6. Kriminallik Düşünce Ölçeği	63
Ölçek İzinleri	64
Özgeçmiş	65
İntihal Raporu.....	66
Etik Kurul Onayı	67

Tablolar Listesi

	Sayfa
Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı	16
Tablo 2. Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği ve Kriminal Düşünce Ölçeği Normallik Testleri	20
Tablo 3. Katılımcıların Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları	23
Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyete Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	24
Tablo 5. Katılımcıların Yaş grubuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	25
Tablo 6. Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	27
Tablo 7. Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	29
Tablo 8. Katılımcıların Eğitime Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	30
Tablo 9. Katılımcıların Anne Eğitimine Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	31
Tablo 10. Katılımcıların Baba Eğitimine Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	32
Tablo 11. Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	33
Tablo 12. Katılımcıların Yaşanan Yere Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	34
Tablo 13. Katılımcıların Annenin Hayatta Olma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	35

Tablo 14. Katılımcıların Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	36
Tablo 15. Katılımcıların Bakım Verene Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları	37
Tablo 16. Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanları	38
Tablo 17. Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Puanları	39
Tablo 18. Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyonlar	40
Tablo 19. Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyonlar	42

Şekiller Listesi

	Sayfa
Şekil 1. Araştırma Modeli	15
Şekil 2. Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu	44
Şekil 3. Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu	44
Şekil 4. Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkide Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Aracılığı	45

Kısaltmalar

- CTS** : Kriminal Düşünce Ölçeği
- CTQ** : Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği
- DSM-III-R** : Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı- 3. versiyon
(Revize)
- DSM-V** : Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı- 5. versiyon
- KAET-Ç** : Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu
- s-EMBU-C** : Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu
- SPSS** : Sosyal Bilimler için İstatistik Programı

BÖLÜM I

Giriş

Kriminal düşünce, suçluların kriminal davranışlarını haklı çıkarmak ve desteklemek için kullandıkları tutumları, inançları ve rasyonalizasyonları meydana getirmesi bakımından antisosyal düşüncenin temel bir özelliğidir (Walters, 2012). Suç içeren düşünce ve tutumlar, uzun süreli ve tekrarlayan suçlar için risk faktörleri olarak kabul edilmektedir (Morgan vd., 2010). Ayrıca, Kriminal ve Sosyal Psikoloji alanlarında gerçekleştirilen çalışmalar kriminal düşünme stillerinin, gelecekte ortaya çıkabilecek kriminal davranışın öngörülmesi açısından önemli bir yol gösterici olduğunu ortaya koymuştur (Boduszek ve Hyland, 2012).

Toplum sağlığı açısından bakıldığında suç ve şiddet içerikli eylemlerin en aza indirgenmesi son derece önemlidir. Bireyleri bu tür kriminal eylemlere iten düşüncelerin önceden tespit edilmesi ve olası eylem planlarının öngörülerek engellenmesi için kriminal düşünce ve eylemlerin altta yatan nedenleri detaylı olarak incelenmelidir. Suç düşüncesini ve davranışını etkileyen birçok faktör vardır. Araştırmalar çocukluk çağı kötü muamelesi, bilişsel çarpıtmalar ve yetişkinlik döneminde suç içeren davranışlar arasında net bağlantılar olduğunu kanıtlamaktadır (Cuadra vd., 2014). Travmatik deneyimler, çocuğun güvenlik algısına ve dünyanın adil bir yer olduğuna dair inancına zarar vermektedir (Harmancı vd., 2021). Kriminal düşüncenin alt boyutlarından biri olan ve kişinin antisosyal davranışlarının önemini küçümseme ve dış koşullara dayanarak bu davranışın haklı olduğunu gösterme şeklinde açıklanan meşrulaştırmada birey, gerçekleştirdiği antisosyal davranışların toplumdaki adaletsizlik nedeniyle haklı olduğunu düşünmektedir (Duyguner ve Gölge, 2019).

Proaktif ve reaktif kriminal düşünme stillerinin çocukluk çağındaki kötü muamele ile yetişkinlikteki suç davranışı arasındaki ilişkiyi tam olarak açıklamasından yola çıkarak elde edilen bulgu, çocukluk çağı travmalarının bilişsel çarpıtmalar aracılığıyla, yetişkinlik çağına ortaya çıkabilecek suç davranışının üzerinde etkisinin olabileceğini göstermektedir (Cuadra vd., 2014). Genç ve yetişkin şiddet suçluları ile yürütülen bir çalışma, travma geçmişinin işlenen suçlar üzerindeki sorumluluğu ile ilgili adalet sisteminin önemli çıkarımları olduğu sonucunu ortaya koymuştur (Heide ve Solomon, 2006). Çocukluk çağına bazı travmalara maruz

kalmak hem bilişsel yetenekleri etkilemekte hem de bireyleri gelecek yıllarda şiddete meyilli hale getirmektedir (Yao, 2023).

Kriminal düşünce türleri ile kriminal sosyal kimlik, otoriter ve izin verici ebeveynlik stilleri arasında pozitif; demokratik ebeveynlik stili ile kriminal düşünce türleri arasında ise negatif bir ilişki olduğu görülmüştür (Sana vd., 2021). Yapılan bir araştırmada, genç ve yetişkin bireylerin suç içeren eylemlerinin öngörülmesinde zayıf ebeveynlik uygulamaları, düşmanlık, reddetme, dikkatsiz takip, tutarsız disiplin, zayıf ebeveyn-çocuk bağları ve çocuğun haklarını ve güvenliğini umursamama gibi duygusal olumsuzlukları içeren hoşgörülü ve otoriter ebeveynlik tarzları gibi faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir (Johnson, 2016).

Gençlik dönemi sorunları ve suç içerikli davranışların etkili bir biçimde önlenmesi için tedavi programlarının haricinde olumsuz ebeveyn tutumları ve etkileri ile birlikte kriminal düşüncenin de dikkate alınmasının faydalı olacağı yönünde görüşler mevcuttur (Humphrey, 2021).

Problem Durumu

Literatür incelendiğinde, kriminal düşünce veya suç davranışı ile psikolojik, sosyolojik kavramlar arasında yapılan mevcut çalışmalara rastlanmaktadır. Ulusal Boylamsal Ergen Sağlığı Çalışması ile elde edilen veriler kullanılarak, erken çocukluk döneminde maruz kalınan hem fiziksel hem de cinsel istismarın, ergenlikte suç işleme davranışının güçlü belirleyicileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Watts ve McNulty, 2013). Fakat suç içerikli düşünce ve davranış ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla daha önce suç işlemiş bireyler ile yapılması sebebi ile herhangi bir suç girişiminde bulunmamış bireylerin kriminal düşünce yapıları ile ilgili yeterli bilgi elde edilememiştir (Duyguner, 2018). Bu sebeple günlük hayatta, yüksek düzeyde kriminal düşünceye sahip kişilerle aynı sosyal ortamı paylaşma ihtimalimiz bulunmaktadır ve bu durum toplum sağlığı açısından risk oluşturmaktadır. Altıntaş ve Bilici (2018) tarafından yapılan araştırmada, kadın ve erkek mahkumlardan oluşan çalışma grubunda çocukluk çağı travması, dissosiyatif yaşantılar, olumsuz aile deneyimleri ve psikiyatrik sorunlar arasında bulunan yüksek yaygınlık ve anlamlı ilişkilere ek olarak çocukluk çağı travması ile suç davranışı arasında potansiyel bir bağlantı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fix ve Fix (2015) tarafından suçlu olmayan

bir örneklem ile yürütülen çalışmada kriminal düşüncelerin suç davranışını yordadığına dair kanıtlar elde edilmiştir. Literatür taramasından elde edilen bulgulara göre suç işlemiş kişilerin suç davranışı ve olumsuz geçmiş deneyimleri arasında var olan ilişkinin suç işlememiş fakat suça meyilli kişilerin erken tespit edilmesinde yol gösterici olabileceği düşünülmüştür. Bu bağlamdan yola çıkarak, olumsuz geçmiş yaşantılarını oluşturan etkenlerden çocukluk çağı travmaları ve ebeveyn tutumları ele alınmıştır. Bu çalışmada ‘Çocukluk çağı travmaları ve algılanan ebeveyn tutumlarının kriminal düşünceyi oluşturan alt boyutlarla ilişkisi var mıdır?’ sorusunun cevaplanması hedeflenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, genel popülasyonda çocukluk çağı travmaları ve ebeveyn tutumlarının kriminal düşünce ile ilişkisinin incelenmesidir. Buna ek olarak, aşağıda yer alan sorular için de cevap aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. Katılımcıların sosyodemografik değişkenlere göre kriminal düşünce ölçeği puanları arasında fark var mıdır?
2. Katılımcıların çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları ile kriminal düşünce ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Katılımcıların algılanan ebeveyn tutumları ölçeği puanları ile kriminal düşünce ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Katılımcıların çocukluk çağı travmaları ölçeği puanları kriminal düşünce ölçeği puanlarını yordamakta mıdır?
5. Katılımcıların algılanan ebeveyn tutumları ölçeği puanları kriminal düşünce ölçeği puanlarını yordamakta mıdır?
6. Katılımcıların algılanan ebeveyn tutumları ile kriminal düşünce ölçeği puanları arasındaki ilişkide çocukluk çağı travmaları ölçeği puanlarının aracı rolü var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Şiddet içeren davranışlarda bulunma ve hapsedilme olasılığı çeşitli bireysel, sosyal ve çevresel faktörlere dayanmaktadır (Altıntaş ve Bilici, 2018). Toplum sağlığı için, şiddet içeren durumları öngörmek ve kriminal davranış riskini oluşturan

ve artıran unsurları değerlendirmek oldukça önemlidir (Duyguner, 2018). Sosyal ve Kriminal Psikoloji dallarında yapılan çalışmalar, kriminal düşünce stillerinin kriminal davranışı öngörme üzerinde tutarlı bir etkisi olduğunu göstermektedir (Boduszek ve Hyland, 2012). Ancak, ne yazık ki çalışmalar genellikle suç işlemiş kişiler ile yürütüldüğü için suçu önleme açısından yeterli bilgi kaynakları bulunmamaktadır (Duyguner, 2018). Alan yazında çocukluk çağı travmaları, ebeveyn tutumları ve kriminal düşüncenin ayrı ayrı incelendiği çalışmalar mevcuttur. Ancak bu değişkenlerin bir arada ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bunun dışında, kriminal düşüncenin sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi konusunda da literatürde bir açık olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma, daha önce suç işlememiş yetişkin bireyler ile çalışılarak çocukluk çağı travmaları, algılanan ebeveyn tutumları ve kriminal düşünce arasındaki ilişkinin incelenmesi ve elde edilen sonuçlara göre suç ihtimalinin değerlendirilerek gerekli durumlarda önlem alınması açısından önem taşımaktadır. Bu kavramlar arasında bulunacak anlamlı bir ilişki, suç davranışının önceden tespit edilmesi ve suç işlemeye meyilli bireylerin doğru yönlendirilmesi ile topluma maddi ve manevi açıdan kazanç sağlamaya yardımcı olacaktır. Ayrıca, kriminal düşüncenin sosyodemografik değişkenler açısından fark gösterip göstermediği ile ilgili elde edilecek bulguların alan yazındaki bilgi birikimine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma;

TC ve KKTC’de ikamet eden 18 yaş ve üzeri 386 kişi ile,

Sosyodemografik form, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu, Kriminal Düşünce Ölçeğinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Bu çalışmanın sınırlılıklarından biri, verilerin çevrim içi olarak toplanmış olmasıdır. Bu durum sonuçların genellenebilirliğini etkileyebilir.

Tanımlar

Çocukluk Çağı Travmaları: Bireyin 18 yaşından önce maruz kaldığı duygusal, fiziksel, cinsel istismar ve ihmal edilmeyi içeren olaylara maruz kalma şeklinde tanımlanmaktadır (Herman, 1992).

Ebeveyn Tutumları: Anne ve/veya babaların, çocukların psikolojik, kişilik ve sosyal gelişimlerine etki edecek biçimde olumlu veya olumsuz tepkilerde bulunma eğilimidir (Yavuzer, 2022).

Kriminal Düşünce: Sürekli antisosyal davranışın ve suç davranışının başlamasına ve devam etmesine elverişli düşünce içeriği ve bilişsel süreçler olarak tanımlanmıştır (Walters, 2006).

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Travma

DSM-III-R'de (1987) genellikle alışlagelmiş insan deneyiminin dışında olan, çoğunlukla yoğun korku, dehşet ve çaresizlikle yaşanan ve hemen hemen herkes tarafından fark edilir şekilde üzücü olacak, yaşam veya fiziksel bütünlük için önemli derecede tehdit içeren olay şeklinde tanımlanan travma, DSM-V'te (2014) gerçek veya göz korkutucu bir biçimde ölüm, ağır yaralanma ile karşılaşmış ya da cinsel saldırıya uğramış olma şeklinde güncellenmiştir. Araba kazası, doğal afetler, sevilen birinin hayatını kaybettiğini öğrenmek ve hatta özellikle zor bir boşanma gibi çeşitli olaylar travmatik deneyimin çeşitleri olarak kabul edilmektedir (Jones ve Cureton, 2014). Travma ile ilişkili semptomlar zaman içinde şiddetini yitirmiş gibi görünürken, olaydan seneler sonra bile esas travmayı hatırlatan şeylerle tekrar ortaya çıkabilir (Herman, 2016).

Çocukluk Çağı Travmaları

Travmatik olaylar ile karşılaşmanın en zorlayıcı olduğu dönem, travma ve etkileri ile başa çıkabilecek gücün oldukça az olduğu çocukluk çağıdır (Yüksel ve Gökçearsan Çifci, 2017). Çocukluk çağında maruz kalınan travmalara, doğal afetler ve kazalar dışında cinsel taciz, fiziksel taciz, duygusal taciz ve duygusal ve/veya fiziksel ihmal sebep olmaktadır (Bülbül vd., 2013).

Duygusal İstismar: Duygusal istismar, çocuğun çevresindeki yetişkinler veya bakım verenlerin sebep olduğu, çocuğun kişilik yapısını zedeleyen ve duygusal açıdan gelişimini engelleyen eylemler/eylemsizliklerdir (Taner ve Gökler, 2004). Ersanlı ve diğerleri (2013) tarafından yetişkinlerin, bireyin yetenekleri doğrultusundaki beklenti ve istekleri, kişiye karşı saldırgan tavırları, devamlı eleştirel konuşmaları, aşağılamaları, bireyin sevgi ve ilgi gibi temel ihtiyaçlarını yeterince karşılamamaları, yıldırımları, reddetmeleri, alaycı konuşmaları, küçük düşürmeleri, değer vermemeleri şeklindeki davranışlardan dolayı kişinin algıladığı duygusal bir durum olarak açıklanan duygusal istismar, DSM-V'e (2014) göre de çocuğa bakım vermekle sorumlu kişilerin çocuğa karşı devamlı olarak psikolojik boyutta yıkıcı etkileri olan davranışlarda bulunmasıdır.

Fiziksel İstismar: Fiziksel istismar genellikle bir veya birden fazla yetişkinin eylemlerinden kaynaklanan, kaza sonucu oluşmamış bir yaralanmanın varlığı olarak tanımlanır (Kelly, 1983). Fiziksel istismar çoğu zaman, ebeveynlerin herhangi bir sebepten dolayı çocuğa karşı öfke duymasından kaynaklanır ve şiddet içerikli ceza türleri olarak karşımıza çıkar (Kara vd., 2004). Fakat bu durum, sadece doğrudan fiziksel zarar verme şeklinde görülmez. Aynı zamanda, fiziksel açıdan hasara uğrama riski olmasına rağmen ebeveynleri tarafından yeterli derecede gözetilmeyen çocukların başına gelen kazalar da fiziksel istismarın kapsamındadır (Kara vd., 2004). Fiziksel istismar ekimoz, kırıklar, ısırık izleri, kafa travması ve iç organ yaralanmaları şeklinde görülebilir (Koç vd., 2014).

Cinsel İstismar: Çocukluk çağında maruz kalınan cinsel istismar; bir tanı, bozukluk veya hastalık değil, komplike bir yaşam deneyimidir (Putnam, 2003). DSM-V'te 'çocuğa cinsel sömürü' şeklinde karşımıza çıkan cinsel istismar, henüz cinsel olarak gelişimini tamamlamamış ve bu yüzden onay verme olanağının bulunmadığı bir çocuğun ve/veya ergenin, yetişkin bir kişi tarafından cinsel istek ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla güç kullanarak, zorla, tehdit ve/veya kandırma gibi yollar ile kötüye kullanılması şeklinde açıklanmaktadır (Aktepe, 2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı bireyin davranışları, ruh sağlığı ve kişiler arası ilişkileri ile ilgili birtakım sonuçlar doğurmaktadır (Cashmore ve Shackel, 2013). Yapılan bir çalışmada çocukluk çağı cinsel istismarının belirli suç türlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir göstergesi olduğu tespit edilmiştir (Siegel ve Williams, 2003).

Fiziksel İhmal: Fiziksel ihmal, çocukların yeterli beslenme, hijyen, giyinme, tıbbi yardım ve gözetim gibi fiziksel ihtiyaçlarının bakım vermekle sorumlu kişiler tarafından karşılanmaması şeklinde açıklanmaktadır (Stoltenborgh vd., 2013). Bu fiziksel ihtiyaçların giderilmemesi, göz ardı edilmesi, geciktirilmesi gibi durumlar ihmali ortaya çıkaran davranışlardır. Üç veya daha fazla çocuğun olduğu ailelerde daha yaygın görülen fiziksel ihmal, çoğunlukla yoksulluğa bağlı maddi sorunların yol açtığı stres nedeniyle ortaya çıkmaktadır (Peker, 2017). Dünya Sağlık Örgütü (2002)'ne göre ise ihmal, sadece ebeveynler veya bakım veren kişi için belli olanakların bulunduğu durumlarda meydana gelebileceği için yoksulluk nedeniyle ortaya çıkan koşullardan ayırt edilir. Herhangi bir hastalık durumunda hastaneye yapılan başvurunun gecikmiş olması, hastalıkla ilgili olarak ebeveynlerin farklı sebepler beyan etmesi, herhangi bir neden görünmeksizin çocuğun kilo alamaması,

çok bakımsız görünmesi gibi faktörler fiziksel ihmalin belirtileri arasındadır (Turhan vd., 2006).

Duygusal İhmal: Birçok çalışmada olduğu gibi, genellikle duygusal ihmal ve duygusal istismar bir arada ele alınmaktadır. Bunun sebebi, birey üzerinde sıklıkla bir arada görülmesidir (Ney vd., 1994). Duygusal istismardan ayrı olarak ele alındığında çocuğun sevgi, bakım, bağlılık ve sosyal destekten yoksun kalması şeklinde tanımlanan duygusal ihmal, çocuğun ebeveyni veya birincil bakım verenleri tarafından değer görmemesi, görmezden gelinmesi ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanmaması gibi durumları içermektedir (Kütük ve Bilaç, 2017). Annenin depresyonda olması, ebeveynlerden biri veya her ikisinin de zihinsel problemleri olması, alkol veya madde kullanması, geçmişte intihar girişiminin olması, düşük özgüvene sahip olması, yetersiz sosyal davranışlarının olması ve/veya maddi zorluklarla mücadele ediyor olması çocuğa karşı duygusal ihmali artıran sebepler arasında sayılabilir (Dinleyici ve Dağlı, 2016). Bunun yanında, istismar türlerine göre daha kronik olma eğiliminde olduğu düşünüldüğünde, ihmale maruz kalan çocukların olumsuz ve uyumsuz sonuçlar açısından daha fazla risk altında olması beklenebilir (Hildyard ve Wolfe, 2002). Özellikle, çocuğun ebeveynleri tarafından maruz bırakıldığı duygusal ihmal, gelecekteki psikiyatrik bozukluklar ile yakından ilişkilidir (Young vd., 2011). Fiziksel ihmal ve istismar türleri ile birlikte duygusal ihmalin de anksiyete bozuklukları, depresyon, intihar davranışı ve uyuşturucu kullanımı gibi zihinsel sağlık bozuklukları ile ilişkili olduğu görülmüştür (Norman vd., 2012).

Ebeveyn Tutumları

Ebeveyn tutumları, anne ve babaların çocuklarıyla etkileşim kurma yoluyla sergiledikleri nispeten istikrarlı ilerleyen davranışlar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Kohlmann ve Krohne, 1998). Ebeveyn tutumları, hem ebeveynlerin çocuğa karşı sorumluluklarını yerine getirdikleri kendine özgü, hedefe yönelik davranışlar hem de jestler, ses tonunda meydana gelen değişiklikler veya duyguların kontrolsüz dışavurumu gibi herhangi bir amaca yönelik olmayan eylemlerden oluşur (Darling ve Steinberg, 1993). Anne ve babaların çocuklarına karşı sergiledikleri bu tutumlar çocuğun duygusal ve sosyal gelişimini etkileyebilir (Yıldız ve Altay, 2021).

Algılanan Ebeveyn Tutumları

Ebeveynlerin tutumlarının çocuk tarafından deneyimlenme biçimi, algılanan ebeveyn tutumlarıdır. Ebeveyn tutumları, ebeveynlerin davranışlarının ifade edildiği duygusal bir ortam yaratır (Brand vd., 2011). Reddetme ve aşırı koruma olumsuz stiller iken, duygusal sıcaklık ise olumlu bir ebeveynlik tutumudur (Chen vd., 2020).

Duygusal Sıcaklık: Duygusal sıcaklık ebeveynlerin destekleyici, kabullenici ve değer veren tutumlarını içermektedir (Dirik vd., 2015). Ebeveynlerin duygusal sıcaklığı, genç ve yetişkinlerde olumlu davranışların ortaya çıkmasında rol oynayan önemli bir dış varlık olarak çeşitli kaynaklarda gösterilmiştir (Zhou vd., 2024). Ebeveynlerin duygusal sıcaklık ile ilgili pozitif davranış ve tutumları, çocuklarda daha az olumsuz sonuçlarla ilişkilidir (Dirik vd., 2015). Anne ve babaları tarafından yeterli düzeyde duygusal sıcaklık görmeyen çocukların yaşayabileceği olumsuz sonuçlar ergenlik veya yetişkinlik döneminde ortaya çıkabilir (Liu vd., 2021). Khaleque (2013) tarafından yapılan çalışmanın bulguları, çocukların düşmanlık/saldırganlıkla ilgili öz raporları ile algılanan ebeveynlik sıcaklığı arasında negatif yönlü ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Aşırı Koruyuculuk: Zararın en aza indirilmesi ve müdahalecilik şeklinde iki alt boyutu olan aşırı koruyuculuk, çocuk risk altındayken veya zarar görebileceği bir durumdayken ebeveynin aşırı kısıtlayıcı olduğu tutumdur (Clarke vd., 2013). Çocuklar anne ve babalarının aşırı endişe ve aşırı koruyucu tutumlarına maruz kaldıklarında kaygı ve depresyon gibi içselleştirici semptomların yanında suçluluk ve madde kullanımı gibi dışsallaştırıcı davranışlar geliştirmeye daha yatkın olabilir (De Roo vd., 2022). Ayrıca, ebeveynlerin aşırı koruyucu davranması, çocukların başarı ve bağımlılık alanlarında artan işlevsiz tutumlarla da ilişkilendirilmiştir (Otani vd., 2013). Ebeveynlerini gereğinden fazla koruyucu olarak algılayan çocukların, anne ve babalarının bu tutumlarından dolayı kendilerini çocuk gibi gördükleri ve sanki özel bir hayatları yok gibi hissettikleri görülmüştür (Parker vd., 1979, akt. Demirsu, 2018).

Reddedicilik: Duygusal sıcaklığın karşıtı olan ebeveyn reddediciliği, çocukların anne ve babalarından olması gerektiği kadar sıcaklık, sevgi, ilgi ve bakım göremediği bir durumu ifade etmektedir (Durlanik ve Uzman, 2022; Arslan, 2023). Reddedici tutumda, çocuğun davranışının nasıl olduğuna bakılmaksızın anne ve

babası tarafından eleştirilmesi, onaylanmaması, alay edilmesi, çocuğa sinirli ve düşmanca bir tavırla yaklaşılması, çocuktan tiksiniilmesi gibi olumsuz davranışlar yer almaktadır (Durlanik ve Uzman, 2022). Özet olarak reddedicilik, bedensel ve duygusal bakımdan yıpratıcı eylem ve tutumlardan oluşmaktadır (Sek, 2023). Reddedilen birçok çocuk ve yetişkin, sürekli olarak güvenceye ve duygusal desteğe ihtiyaç duymaktadır ve ayrıca, kendilerini daha fazla reddedilmenin acısından korumak amacıyla duygusal olarak kapanmaktadır (Rohner vd., 2012).

Kriminal Düşünce

Kriminal düşünce, yasaların ihlaline yol açan antisosyal davranışın başlatılmasına ve sürdürülmesine elverişli düşünce içeriği ve bilişsel süreçler olarak tanımlanmaktadır (Walters, 2006). Problemleri davranışlar veya suç davranışları, hatalı/çarpıtılmış bir düşünce biçimi olan kriminal düşüncenin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Yochelson ve Samenow, 1976, akt. Duyguner, 2018). Cuadra ve diğerleri (2014) tarafından yapılan araştırmada, belirli kriminal düşünme tarzlarının, belirli suç davranışlarıyla farklı şekillerde ilişkilendirilebileceği görülmüştür.

Hak Görme: Hak görme bir mülkiyet ve ayrıcalık duygusu taşıyor ve kişi isteklerini ihtiyaç olarak yanlış tanımlar (Duyguner, 2018). İhtiyaç olarak algılanan kişisel istekler farklı yollarla elde edilmeye çalışılır. Hak görme puanı yüksek kişiler, güç veya kontrolü elde etmek için üstünlüğe aşırı derecede odaklanır ve başkalarının duygu ve ihtiyaçlarını yok sayarak kendi gücünü öne sürme gayreti içindedir (Duyguner, 2018). Ayrıca, hak görme alt boyutunda yüksek puan alan suçlular, dünyanın onlara 'borçlu' olduğuna ve kendilerinin özel bir değerlendirmeyi hak ettiklerine inanmaktadır (Knight vd., 2006). Bu inancın temelinde, suç işleyen kişilerin kendilerini özel ve ayrıcalıklı görmeleri ve yasaların, toplumsal normların ve beklentilerin kendileri için geçerli olmadığı düşüncesi yer almaktadır (Babacan, 2022; Cuadra vd., 2014).

Kriminal Rasyonalizasyon: Kişinin suç davranışının, yakalanmayan otorite figürleri tarafından her gün işlenen benzer eylemlerden farklı olmadığı inancı şeklinde tanımlanan kriminal rasyonalizasyon, sergilenen davranış veya işlenen suç için bir açıklama yapmak yerine çeşitli bahaneler üreterek normalde olduğundan daha iyi bir insan olmaya çalışan kişilerin yapılan eylemi dışsal kaynaklara bağlı olarak açıklama ve yorumlama eğilimidir (Dembo vd., 2007; De Haan ve Vos,

2003). Rasyonalizasyon, suç işlendikten sonra asıl motivasyonu maskeleyerek için uygulanan bir tekniktir ve suçlu için işlenen suçun neden mantıklı olduğuna dair bir açıklama niteliğindedir (Offei vd., 2022).

Güç Yönelimi: Güç elde etme ve başkalarını kontrol/manipüle etme ihtiyacı şeklinde açıklanan güç yönelimi, dışarıya karşı sergilenen agresyon yoluyla güç kazanma şeklinde kendini göstermektedir (Dembo vd., 2007; Duyguner, 2018). Bu agresyonun sebebi, suç işleyen kişilere göre, açık bir şekilde güç göstermeyen bireylerin manipülasyona açık ve zayıf olarak algılanabildiği düşüncesidir (Babacan, 2022). Özellikle şiddet içerikli suçlar ve cinsel suçlarla ilişkilendirilen güç yöneliminin diğer kriminal düşünce alt boyutlarına göre antisosyal davranışlar üzerinde daha çok etkisinin bulunduğu görülmüştür (Fix ve Fix, 2015; Cuadra, 2014; Duyguner, 2018).

Merhametsizlik: Psikopatinin temel özelliklerinden biri olarak kabul edilen merhametsizlik, kısaca diğer insanlardan duygusal anlamda kopma/ayrılma şeklinde tanımlanmaktadır (Fix ve Fix, 2015; Duwe vd., 2023). Merhametsizlik alt boyutundan kişinin şefkat içeren duygusal özelliklerin yokluğu şeklinde açıklanan duygusuzluk, kişiler arası ilişkilerde duygusal katılım eksikliği ve düşük empati skorları elde edilir (Mahfooz ve Fatima, 2023). Ayrıca, merhametsiz olarak nitelendirilen kişiler, başkaları acı çekerken suçlu hissetmezler veya kişi ile empati kurmakta güçlük çekerler (Culhane vd., 2019). Bu yüzden, başkalarının duygularını ve iyiliklerini umursamayan merhametsiz kişiler, soğukkanlılıkları sebebiyle herhangi bir pişmanlık veya suçluluk hissetmeden suç işleyebilir (Chauhan ve Teotia, 2023).

Meşrulaştırma / Diğerlerini Suçlama: Meşrulaştırma, kişinin antisosyal eyleminin önemini küçümseme ve dış koşullara dayanarak bu davranışın haklı olduğunu gösterme çabası olarak açıklanmaktadır (Duyguner ve Gölge, 2019). Sergilenen davranışı haklı gösterme çabasının temelinde sosyal adaletsizlik düşüncesi yatmaktadır (Knight vd., 2006). Sykes ve Matza'ye (1957) göre, suçluların büyük bir bölümü kendilerini antisosyal olmaktan çok geleneksel olarak algılamaktadır ve bu yüzden, suç içerikli eylemlerini rasyonelleştirmeye ve haklı çıkarmaya çalışmaktadır. Diğerlerini suçlama, yapılan eylemin sorumluluğunu üstlenmeyerek suçu kendinden başka insanlara mal etme şeklinde açıklanabilir ve bu

açından bakıldığında, diğer bir alt boyut olan kişisel sorumsuzluk ile benzer olduğu görülmektedir (Duyguner ve Gölge, 2019).

Kişisel Sorumsuzluk: Kişisel sorumsuzluk, bir kişinin gerçekleştirdiği suç eyleminin sorumluluğunu kabul etme konusundaki isteksizliğini ifade eder (Yang ve Perkins, 2021). Kişi genellikle, suç içerikli eylemin doğurduğu sonuçların sorumluluğundan kurtulmak için durumun yanlışlıkla veya kaza sonucu oluştuğuna dair bahaneler üretir (Sykes ve Matza, 1957). Sana ve Batool (2017) tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, kişisel sorumsuzluk tarzını kullanan suçluların aslında kendilerini suçsuz veya masum olarak göstermek için eylemlerini meşrulaştırdıklarını ve onayladıklarını göstermektedir.

İlgili Araştırmalar

Widom (1989) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, istismara uğrayan ve ihmal edilen çocuklar, kontrol grubundaki çocuklara göre suç içerikli eylemlere daha erken karışmakta, daha fazla suç işlemekte ve işlenen suç daha sık kronikleşmekte veya tekrarlayan suçlular haline gelmektedir.

Araştırmalar, çocuklukta kötü muamele deneyimlerinin, şiddet içeren ve antisosyal davranışlar da dahil olmak üzere ergenlikteki olumsuz sonuçlarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Chapple vd., 2005).

Çalışmalar, suç düşüncesi (örneğin; antisosyal tutumlar) ile suç davranışı arasında daima önemli ilişkiler bulmuştur (Knight vd., 2006).

Gonzalez ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynlik tutumları ile ilgili değişkenlerin kriminal düşüncenin alt boyutları ile ilişkili olduğu ve bu ilişkinin incelenmesi ile çocukluk deneyimlerinin yetişkinlik hayatı üzerinde etkisinin olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmalar; çocuklara karşı kötü muamele, bilişsel çarpıtmalar ve yetişkinlere yönelik suç davranışları arasındaki bağlantılar için net kanıtlar sunmaktadır. Aynı zamanda, kötü muamele türleri ile suç düşüncesi arasındaki ilişkileri inceleyen analizler, fiziksel istismar ve ihmal geçmişlerini bildiren mahkumlar arasında proaktif ve reaktif suç düşünme tarzlarının yükseldiğine dair beklentileri doğrulamıştır. Kötü davranış ve tutumlara direkt olarak maruz kalan veya

tanıklık eden çocuklar, suça yönelik girişimlerin kişisel amaçlara ulaşmak için kullanılabilir ve etkili bir yöntem olduğuna inanmakta ve erken dönemlerde deneyimlenen kötü muamele neticesinde meydana gelen bilişsel çarpıtmalar, ileriki yaşamda ortaya çıkan saldırganlık ve suç eylemine yönelik davranışlar üzerinde etkili olabilmektedir (Cuadra vd., 2014).

Fix ve Fix (2015) tarafından suça karışmayan bir örneklem üzerinde yürütülen araştırmada, kriminal düşüncelerin suç içeren davranışı yordadığı, özellikle de kriminal düşüncenin alt boyutlarından güç yöneliminin şiddet içerikli davranışlar ile, hak görme alt boyutunun ise mala özgü suç türleri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çocukluk çağı istismarı yaşamış olan bireylerin sonraki yıllarda kişilik bozuklukları, alkol/madde kullanımı, dissosiyatif ve somatoform bozukluklar, duygu-durum ve anksiyete bozuklukları, kendine zarar verici girişimler ve intihar davranışları, antisosyal davranışlar, suça karışma gibi sonuçlarla karşılaştığı görülmektedir (Erel ve Gölge, 2015).

Kriminal Düşünce ve tutumların, suç davranışının öngörülmesini sağlayan oldukça önemli faktörler olduğu kabul edilmektedir (Holsinger, 1999, akt. Duyguner, 2018).

Chao (2017) tarafından yapılan araştırmada, yaşamlarının ilk 18 yılında olumsuz deneyimler yaşayan bireylerin daha dürtüsel oldukları ve daha yüksek genel kriminal düşünme puanı elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Kriminal düşünce türlerinin, çocukluk çağında deneyimlenen kötü muamele ile yetişkinlik çağında ortaya çıkan suç içerikli davranışlar arasındaki ilişkide aracı olarak yer aldığı ve kötü muamele çeşitlerinin bilişsel çarpıtmalar aracılığı ile suç davranışının meydana gelmesinde etkisinin olduğu ileri sürülmüştür (Duyguner, 2018).

Alkhuba ve Abdihak (2018) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları, suç düşüncesinin çocuklukta algılanan anne ve baba kötü muamelesinden tahmin edilebileceğini göstermiştir. Ayrıca sonuçlar, çocuklara kötü muamele tehlikesini, bunun toplumun geleceğini ve güvenliğini nasıl etkilediğini ve mağdurun gelecekte

suçlu olma eğiliminde olmasıyla kötü muamele döngüsünün nasıl işlediğini göstermektedir.

Beşer ve diğerleri (2019) tarafından suç işlemiş ergenlerle yapılan çalışmada, bu çalışmaya katılan ergenlerin orta düzeyde çocukluk çağı travmasına maruz kaldıkları belirlenmiş ve böylece kişilerin suça sürüklenmesinde çocukluk çağı travmalarının etkili olduğu bulgusu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, baskıcı-ilgisiz ebeveyn tutumuna maruz kalan, babaları ile iletişimi kötü olan, kalabalık ailede yaşayan, okula devam edemeyen çocukların çocukluk çağı travmalarını daha fazla deneyimledikleri de bu çalışmanın bulguları arasındadır.

Bir araştırmanın sonuçları, ebeveyn otoritesini deneyimleyen çocuk suçluların daha fazla suç düşünme tarzına ve cezai sosyal kimliğe sahip olduklarını ortaya koymuştur (Sana vd., 2021).

Humphrey (2021) tarafından yapılan çalışmada, 1.354 çocuk suçlunun ebeveyn tutumları ve kriminal düşünme biçimleri incelenerek, olumsuz ebeveyn etkilerinin ve suç düşüncesinin gençlik sorunu ve suç içeren davranışla ayrı ayrı ilişkili olduğu ve kriminal düşüncenin olumsuz ebeveyn tutumları ile çocuk gençlik sorunu ve suç içeren davranış arasındaki ilişkiye aracılık ettiği tespit edildi.

Babacan (2022) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, katılımcıların çocukluk çağı travmaları ve kriminal düşünce puanları arttıkça şiddetin dahil olduğu ve olmadığı suç davranış düzeylerinin de arttığı görülmüştür.

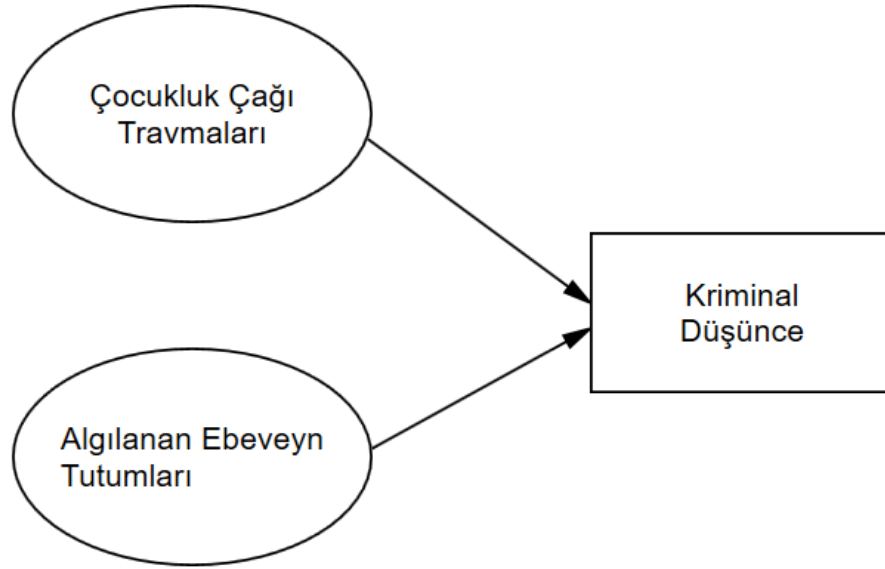
Squillaro (2023), suç düşünme stilleri ve hatalarının, suça yönelik düşünme kalıplarına ve davranışlarına dönüşebileceğini belirtmiştir.

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, nicel araştırma desenlerinden biri olan korelasyon (ilişkisel tarama) yöntemi kullanılmıştır. Korelasyonel çalışma, iki ya da ikiden fazla değişkenin arasında mevcut olan ilişkileri belirler; yani bir değişkende meydana gelen bir artış veya azalışın diğer bir değişkendeki artış veya azalışa karşılık gelip gelmediğini analiz eder (Tan, 2014).

Şekil 1. Araştırma Modeli

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 18 yaş ve üzeri, reşit olana kadar anne ve babası sağ olan bireyler oluşturmaktadır. Evrenden örneklem seçmek için ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, araştırmacı tarafından önceden belirlenmiş bir veya birden çok ölçütü karşılayan kişiler ile çalışmanın gerçekleştirilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, akt. Demirbilek, 2021). Bu çalışmadaki katılımcıların seçiminde reşit olana kadar anne ve babalarının hayatta olması ölçüt olarak belirlenmiştir. Örneklem, KKTC ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan, 18 yaş ve üzeri, reşit olana kadar ebeveynleri sağ olan bireylerden oluşmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu ve KKTC İstatistik Kurumu verilerine göre 18 yaş ve üstü toplam birey sayısına ulaşamadığından dolayı örneklem sayısı belirlenirken Bilinmeyen Örneklem

Formülü kullanılmıştır. Bu doğrultuda, minimum 384 katılımcıya ulaşılması hedeflenmiştir. Toplamda 387 kişiden veri toplanmış olup 1 kişi gerekli ölçütleri karşılamadığı gerekçesiyle araştırmaya dahil edilmemiştir; çalışma 386 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1.

Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	196	50,78
Erkek	190	49,22
Yaş		
18 - 25 yaş	72	18,65
26 - 33 yaş	90	23,32
34 - 41 yaş	48	12,44
42 - 49 yaş	43	11,14
50 +	133	34,46
Medeni durum		
Bekar	89	23,06
İlişkisi Var	39	10,10
Evli	240	62,18
Eşi Vefat Etmiş/Boşanmış	18	4,66
Çocuk sahibi olma		
Evet	225	58,29
Hayır	161	41,71
Eğitim		
Lise	84	21,76
Lisans	248	64,25
Lisansüstü	54	13,99
Anne eğitimi		
İlkokul ve altı	215	55,70
Ortaokul	45	11,66
Lise	82	21,24
Lisans/Lisansüstü	44	11,40
Baba eğitimi		
İlkokul ve altı	132	34,20
Ortaokul	54	13,99
Lise	103	26,68
Lisans/Lisansüstü	97	25,13
Çalışma durumu		
Çalışan	224	58,03
Çalışmayan	162	41,97
Yaşının çoğunu geçirdiği yerleşim yeri		
Köy/Kasaba	23	5,96
İlçe merkezi	111	28,76
İl merkezi	252	65,28
Annenin hayatta olma durumu		
Evet	301	77,98
Hayır	85	22,02
Babanın hayatta olma durumu		
Evet	229	59,33
Hayır	157	40,67
18 yaşına kadar birincil bakım veren kişi		
Anne - Baba Birlikte	337	87,31
Yalnız Anne veya Baba	28	7,25

Diğer	21	5,44
Kardeş sayısı		
Tek çocuk	30	7,77
Bir	131	33,94
İki	104	26,94
Üç ve üstü	121	31,35

Tablo 1’de araştırmadaki katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin dağılımı verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %50,78’inin kadın, %49,22’sinin erkek olduğu, %18,65’inin 18-25 yaş arasında, %23,32’sinin 26-33 yaş arasında, %12,44’ünün 34-41 yaş arasında, %11,14’ünün 42-49 yaş arasında, %34,46’sının 50 yaş ve üzerinde olduğu, %23,06’sının bekar, %10,10’unun ilişkisi var, %62,18’inin evli, %4,66’sının eşi vefat etmiş/boşanmış olduğu, %58,29’unun çocuk sahibi olduğu, %41,71’sinin çocuk sahibi olmadığı, %21,76’sının lise mezunu, %64,25’inin lisans mezunu, %13,99’unun lisansüstü mezunu olduğu, %55,70’inin annesinin ilkokul ve altı mezunu, %11,66’sının annesinin ortaokul mezunu, %21,24’ünün annesinin lise mezunu, %11,40’inin annesinin lisans/lisansüstü mezunu olduğu, %34,20’sinin babasının ilkokul ve altı mezunu, %13,99’unun babasının ortaokul mezunu, %26,68’inin babasının lise mezunu, %25,13’ünün babasının lisans/lisansüstü mezunu olduğu, %58,03’ünün çalışan, %41,97’sinin çalışmayan bireyler olduğu, %5,96’sının yaşının çoğunu köy/kasabada, %28,76’sının yaşının çoğunu ilçe merkezinde, %65,28’inin yaşının çoğunu il merkezinde geçirdiği, %77,98’inin annesinin hayatta olduğu, %40,67’sinin annesinin hayatta olmadığı, %87,31’inin 18 yaşına kadar birincil bakımının anne ve babası tarafından birlikte verildiği, %7,25’inin 18 yaşına kadar birincil bakımının anne veya babasının tarafından yalnız verildiği, %5,44’ünün 18 yaşına kadar birincil bakımının diğerleri tarafından verildiği, %7,77’sinin tek çocuk olduğu, %33,94’ünün bir kardeşinin olduğu, %26,94’ünün iki kardeşinin olduğu, %31,35’inin üç ve daha fazla kardeşinin olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, Sosyodemografik Bilgi Formu (Ek-3), Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (Ek-4), Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (Ek-5) ve Kriminal Düşünce Ölçeği (Ek-6) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, çocuğunun olup olmaması, eğitim düzeyi, ebeveynlerinin eğitim düzeyi, çalışma durumu, yaşanan yer, ebeveynlerin hayatta olup olmaması, bakım veren kişi ve kardeş sayısı gibi kişisel bilgilerini almak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ)

Mevcut çalışmada, 18 yaş öncesi travma yaşantılarını geçmişe yönelik ve niceliksel olarak ölçmede ve değerlendirme amacıyla geliştirilen Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ) kullanılmıştır. Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği, Bernstein ve diğerleri tarafından 1994 yılında çocuklukta çok çeşitli travmatik deneyimlerin kısa, güvenilir ve geçerli bir değerlendirmesini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Tüm soru maddeleri 5'li likert şeklinde değerlendirilmektedir. Orijinal versiyonu, Fiziksel ve Duygusal İstismar, Duygusal İhmal, Cinsel İstismar ve Fiziksel İhmal alt boyutlarından ve 70 maddeden oluşmaktadır. Toplam ölçek için .95'lik bir Cronbach alfa değerine sahiptir. 2012 yılında Şar ve diğerleri tarafından Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Türkçe olarak kullanılan versiyonu 28 soru ve 5 alt boyuttan (Cinsel, Fiziksel, Duygusal İstismar ve Duygusal, Fiziksel İhmal) oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları sırasıyla Duygusal İstismar .90, Duygusal İhmal.85, Fiziksel İstismar .90, Cinsel İstismar .73 ve Fiziksel İhmal .71 şeklindedir. Toplam ölçeğin iç tutarlılığını gösteren Cronbach alfa değeri ise .93'tür (Şar vd., 2012).

Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç)

Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu yetişkinlerin, ebeveynlerinin yetiştirme davranışlarına ilişkin algılarını değerlendirmek için 1999 yılında Arrindell ve diğerleri tarafından geliştirilmiştir. Güncel olarak kullanılan orijinal versiyonunda hem anne hem de baba için ayrı cevaplanması istenen 23 madde ve Duygusal Sıcaklık, Aşırı Koruyuculuk, Reddedicilik olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutların iç tutarlılık katsayıları; Anne Duygusal Sıcak, Anne Aşırı Koruyucu ve Anne Reddedici Tutumlar için sırasıyla .65, .71, ve .68 ve Baba Duygusal Sıcak, Baba Aşırı Koruyucu ve Baba Reddedici Tutumlar için sırasıyla .73, .72, ve .50'dir. Dirik ve diğerleri tarafından 2015 yılında geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Türkçe versiyonu da orijinal formla benzer şekilde 23 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutların iç tutarlılık katsayıları; Anne Duygusal Sıcak, Anne Aşırı Koruyucu ve Anne Reddedici Tutumlar için sırasıyla

.75, .72, ve .64 ve Baba Duygusal Sıcak, Baba Aşırı Koruyucu ve Baba Reddedici Tutumlar için sırasıyla .79, .73, ve .71'dir (Dirik vd., 2015).

Kriminal Düşünce Ölçeği (CTS)

Kriminal Düşünce Ölçeği, Knight ve diğerleri tarafından, bireylerdeki suç düşüncesini ölçmek amacıyla 2006 yılında oluşturulmuştur. Ölçek 36 maddeden ve Meşrulaştırma, Kişisel Sorumsuzluk, Güç Yönelimi, Hak Görme, Merhametsizlik ve Kriminal Rasyonalizasyon olmak üzere 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Orijinal ölçekteki alt boyutların iç tutarlılık katsayıları sırasıyla Hak Görme .78, Kişisel Sorumsuzluk .68, Meşrulaştırma .75, Güç Yönelimi .81, Merhametsizlik .68 ve Kriminal Rasyonalizasyon .71 şeklindedir. Ölçeğin tümü için iç tutarlılık katsayısı .74'tür. Duyguner ve Gölge tarafından 2019 yılında Türkçe uyarlaması yapılmış olan ölçek, özgün formdan farklı olarak 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları ise orijinal hali ile aynı olarak Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/Diğerlerini Suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk şeklinde 6 faktörden oluşmaktadır. Türkçe uyarlamasındaki alt boyutların iç tutarlılık katsayıları sırasıyla Hak Görme .71, Kriminal Rasyonalizasyon .74, Güç Yönelimi .54, Merhametsizlik .58, Meşrulaştırma .50, Kişisel Sorumsuzluk .57 şeklindedir. Ölçeğin tümü için iç tutarlılık katsayısı .79 olarak belirtilmiştir (Duyguner ve Gölge, 2019).

Veri Toplama Süreci

Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınan (YDÜ/SB/2023/1662) sayılı etik izin doğrultusunda veri toplama süreci 09.10.2023 tarihinde başlamıştır. Veri toplama aşamasında kullanılacak olan ölçekler Google Forms üzerinden anket oluşturularak WhatsApp üzerinden katılımcılara ulaştırılmış ve çevrim içi (online) biçimde toplanmıştır. Anket linki, çalışmanın amacı ve katılımcı kriterlerini içeren bilgilendirme mesajı ile birlikte WhatsApp sohbet bölümü ve çeşitli gruplarda paylaşılmıştır. Çalışmanın başında katılımcıların kimlik bilgilerinin gizli tutulacağına ve verilen cevapların yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacağına dair açıklamalara yer verilmiştir. Katılım tamamen gönüllülük esasına bağlı olarak gerçekleştirilmiştir. Anketlerin yanıtlanma süresi yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Veri toplama süreci ise yaklaşık iki ayda tamamlanmıştır.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin istatistiksel analizleri için Sosyal Bilimler için İstatistik Programı (SPSS) 26.0 ve AMOS 21.0 yazılımı kullanılmıştır.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği ve Kriminal Düşünce Ölçeğine verdikleri yanıtların güvenilirliği için Cronbach alfa testi uygulanmış ve alfa katsayıları Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği için 0,914, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Anne formu için 0,851, Baba formu için 0,791 ve Kriminal Düşünce Ölçeği için 0,817 hesaplanmıştır.

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin dağılımları frekans analizleriyle, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği ve Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ise tanımlayıcı istatistiklerle gösterilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği ve Kriminal Düşünce Ölçeği Normallik Testleri

	Kolmogorov-Smirnov			Çarpıklık	Basıklık
	İst.	sd	p		
Duygusal İstismar	0,250	386	0,000*	1,435	1,011
Fiziksel İstismar	0,407	386	0,000*	1,009	0,920
Cinsel İstismar	0,178	386	0,000*	1,086	1,332
Fiziksel İhmal	0,262	386	0,000*	1,262	1,010
Aşırı korumacılık	0,128	386	0,000*	0,831	-0,017
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	0,140	386	0,000*	1,427	2,151
Duygusal sıcaklık (Anne)	0,092	386	0,000*	-0,477	-0,363
Aşırı koruyuculuk (Anne)	0,103	386	0,000*	0,763	0,446
Reddedicilik (Anne)	0,217	386	0,000*	1,383	1,337
Duygusal sıcaklık (Baba)	0,092	386	0,000*	-0,394	-0,788
Aşırı koruyuculuk (Baba)	0,095	386	0,000*	0,726	0,479
Reddedicilik (Baba)	0,216	386	0,000*	1,497	1,529
Hak Görme	0,122	386	0,000*	0,754	-0,072
Kriminal Rasyonalizasyon	0,056	386	0,005	-0,085	-0,372
Güç Yönelimi	0,106	386	0,000*	0,467	0,074
Merhametsizlik	0,149	386	0,000*	0,834	0,357
Meşrulaştırma/Diğerlerini suçlama	0,128	386	0,000*	-0,524	-0,097
Kişisel Sorumsuzluk	0,220	386	0,000*	1,057	0,536

* $p < 0,05$

Tablo 2’de araştırmadaki katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği ve Kriminal Düşünce Ölçeği normallik testleri için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi ve çarpıklık-basıklık değerleri verilmiştir.

Tablo 2’de belirtilen Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları verilerin normal dağılım göstermediğini ifade ederken, çarpıklık-basıklık değerlerinin +1,5 ile -1,5 arasında olmasından dolayı verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda parametrik testler uygulanmıştır.

Araştırmadaki hipotezler için iki grubun karşılaştırılması için t testi, ikiden fazla grup için ise ANOVA uygulanmıştır. İleri analizlerde Tukey testi yapılmıştır. Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği ve Kriminal Düşünce Ölçeği puanları arasında ise Pearson testiyle incelenmiştir. Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkide Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının aracılığı için yapısal eşitlik modellemesi uygulanmıştır.

Araştırmanın Planı ve Süreci

Gerekli literatür taraması tamamlandıktan sonra, araştırmada kullanılması planlanan Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği, Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu ve Kriminal Düşünce Ölçeği için gerekli kullanım izinleri alınmıştır.	Temmuz 2023
Yakın Doğu Üniversitesi Etik Komisyonu’na başvurulmuş ve çalışma için onay alınmıştır. Etik Kurul Onayı (YDÜ/SB/2023/1662) çalışmanın sonunda ekler bölümünde sunulmuştur.	Eylül-Ekim 2023
Araştırmanın hazırlık ve izin süreci tamamlandıktan sonra, çalışmada kullanılacak veriler Google Forms’ta anket oluşturularak çevrim içi (online) biçimde toplanmıştır. Oluşturulan anket, çeşitli WhatsApp gruplarında paylaşılarak katılımcılara ulaştırılmış ve veri toplama aşaması 2 ayda tamamlanmıştır. Katılım gönüllülük esasına bağlı olup katılımcılara herhangi bir teşvik verilmemiştir. Çalışmanın başında araştırma ile ilgili detayların	Kasım- Aralık 2023

bulunduğu Katılımcı Bilgilendirme Formu ve Aydınlatılmış Onam Formu yer almış ve Katılımcıların onayı bu aşamada alınmıştır.	
Konu ile ilgili literatür taraması ve gerekli araştırmalar yapılmış, kavramsal temeller incelenmiştir.	Ocak 2024
Katılımcılardan toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda bulgular kısmı oluşturulmuştur. Araştırmada ulaşılan bulgular, literatürde var olan çalışmalar çerçevesi içinde tartışılmıştır. Ardından, mevcut çalışmanın sonuç ve öneriler kısmı oluşturulmuştur.	Şubat- Nisan 2024

BÖLÜM IV

Bulgular

Tablo 3.

Katılımcıların Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
Hak Görme	386	8,48	2,94	5	16
Kriminal Rasyonalizasyon	386	17,49	4,59	6	29
Güç Yönelimi	386	6,51	2,37	3	15
Merhametsizlik	386	6,88	2,25	4	13
Meşrulaştırma/Diğerlerini suçlama	386	10,03	2,66	3	15
Kişisel Sorumsuzluk	386	3,70	1,89	2	10

Tablo 3'te araştırmadaki katılımcıların Kriminal Düşünce Ölçeği puanları verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme alt boyutundan ortalama $8,48 \pm 2,94$ puan, minimum 5, maksimum 16 puan, Kriminal Rasyonalizasyon alt boyutundan ortalama $17,49 \pm 4,59$ puan, minimum 6, maksimum 29 puan, Güç Yönelimi alt boyutundan ortalama $6,51 \pm 2,37$ puan, minimum 3, maksimum 15 puan, Merhametsizlik alt boyutundan ortalama $6,88 \pm 2,25$ puan, minimum 4, maksimum 13 puan, Meşrulaştırma/Diğerlerini suçlama alt boyutundan ortalama $10,03 \pm 2,66$ puan, minimum 3, maksimum 15 puan ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyutundan ortalama $3,70 \pm 1,89$ puan, minimum 2, maksimum 10 puan aldıkları görülmüştür.

Tablo 4.

Katılımcıların Cinsiyete Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t	p
-----------------	----------	-----------	----------	----------	----------

Hak Görme	Kadın	196	8,90	2,95	2,906	0,004*
	Erkek	190	8,04	2,87		
Kriminal Rasyonalizasyon	Kadın	196	17,39	3,98	-0,454	0,650
	Erkek	190	17,60	5,15		
Güç Yönelimi	Kadın	196	6,49	2,44	-0,173	0,863
	Erkek	190	6,53	2,30		
Merhametsizlik	Kadın	196	6,53	1,99	-3,135	0,002*
	Erkek	190	7,24	2,45		
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Kadın	196	10,48	2,39	3,457	0,001*
	Erkek	190	9,56	2,84		
Kişisel Sorumsuzluk	Kadın	196	3,71	1,89	0,129	0,898
	Erkek	190	3,69	1,89		

* $p < 0,05$

Tablo 4'te katılımcıların cinsiyete göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılanların cinsiyetine göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Merhametsizlik, ve Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kadın katılımcıların Hak Görme ve Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanları, erkek katılımcıların Hak Görme ve Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek iken, erkek katılımcıların Merhametsizlik puanları, kadın katılımcıların Merhametsizlik puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.

Katılımcıların Yaş grubuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

	Yaş grubu	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Hak Görme	18 - 25 yaş	72	9,61	2,98	5	16	7,775	0,000**	1-5
	26 - 33 yaş	90	9,04	2,97	5	16			
	34 - 41 yaş	48	8,63	3,12	5	16			
	42 - 49 yaş	43	8,26	3,06	5	16			
	50 +	133	7,50	2,47	5	16			
Kriminal Rasyonalizasyon	18 - 25 yaş	72	17,58	4,50	7	27	1,781	0,132	
	26 - 33 yaş	90	18,38	4,64	6	29			
	34 - 41 yaş	48	17,85	4,14	6	24			
	42 - 49 yaş	43	17,33	4,90	8	26			
	50 +	133	16,77	4,59	6	27			
Güç Yönelimi	18 - 25 yaş	72	7,18	2,49	3	15	5,561	0,000**	1-5
	26 - 33 yaş	90	6,93	2,53	3	14			
	34 - 41 yaş	48	6,35	2,52	3	12			
	42 - 49 yaş	43	6,84	2,18	3	11			
	50 +	133	5,81	2,01	3	12			
Merhametsizlik	18 - 25 yaş	72	6,82	2,28	4	13	0,925	0,449	
	26 - 33 yaş	90	7,20	2,42	4	13			
	34 - 41 yaş	48	7,08	2,45	4	13			
	42 - 49 yaş	43	6,65	1,90	4	13			
	50 +	133	6,68	2,15	4	13			
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	18 - 25 yaş	72	11,19	2,34	3	15	7,062	0,000**	1-4
	26 - 33 yaş	90	10,46	2,55	3	15			1-5
	34 - 41 yaş	48	9,73	2,73	3	14			
	42 - 49 yaş	43	9,26	2,58	4	14			
	50 +	133	9,46	2,66	3	15			
Kişisel Sorumsuzluk	18 - 25 yaş	72	4,03	2,14	2	10	3,016	0,018*	1-5
	26 - 33 yaş	90	3,96	1,97	2	10			
	34 - 41 yaş	48	3,96	1,98	2	8			
	42 - 49 yaş	43	3,70	1,97	2	10			
	50 +	133	3,26	1,55	2	9			

* $p < 0,05$

Tablo 5'te katılımcıların yaş grubuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların yaş grubuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini

suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). 18-25 yaş arasında olan katılımcıların Hak Görme, Güç Yönelimi ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, 50 yaş ve üzerinde olan katılımcıların Hak Görme, Güç Yönelimi ve Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek iken, 18-25 yaş arasında olan katılımcıların Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanları, 42-49 yaş arasında olan ve 50 yaş ve üzerinde olan katılımcıların Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 6.

Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

Medeni durum	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
--------------	---	-----------	---	-----	-----	---	---	------

	Bekar	89	9,24	3,06	5	16	5,111	0,002*	1-3
Hak Görme	İlişkisi Var	39	9,05	2,96	5	15			3-4
	Evli	240	8,03	2,71	5	16			
	Eşi Vefat Etmiş	18	9,44	4,02	5	16			
	Bekar	89	18,15	4,61	7	27	1,768	0,153	
Kriminal	İlişkisi Var	39	17,79	3,98	7	25			
Rasyonalizasyon	Evli	240	17,10	4,71	6	29			
	Eşi Vefat Etmiş	18	18,83	3,47	14	26			
	Bekar	89	7,12	2,47	3	15	4,722	0,003*	1-3
Güç Yönelimi	İlişkisi Var	39	6,72	2,20	3	11			3-4
	Evli	240	6,18	2,30	3	14			
	Eşi Vefat Etmiş	18	7,44	2,43	4	12			
	Bekar	89	6,90	2,30	4	13	0,351	0,788	
Merhametsizlik	İlişkisi Var	39	7,00	2,46	4	13			
	Evli	240	6,81	2,22	4	13			
	Eşi Vefat Etmiş	18	7,33	2,06	4	13			
	Bekar	89	10,75	2,74	3	15	5,283	0,001*	2-3
Meşrulaştırma/	İlişkisi Var	39	10,82	2,26	4	15			
Diğerlerini suçlama	Evli	240	9,64	2,61	3	15			
	Eşi Vefat Etmiş	18	9,89	2,74	5	14			
	Bekar	89	4,30	2,14	2	10	4,256	0,006*	1-2
Kişisel	İlişkisi Var	39	3,28	1,47	2	7			
Sorumsuzluk	Evli	240	3,55	1,82	2	10			
	Eşi Vefat Etmiş	18	3,61	1,69	2	7			

* $p < 0,05$

Tablo 6’da katılımcıların medeni durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılanların medeni durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Evli olan katılımcıların Hak Görme ve Güç Yönelimi puanları, bekar olan ve eşi vefat etmiş/boşanmış olan katılımcıların Hak Görme ve Güç Yönelimi puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük, İlişkisi olan katılımcıların Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama

puanları, evli olan katılımcıların Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek ve bekar olan katılımcıların Kişisel Sorumsuzluk puanları, ilişkisi olan katılımcıların Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 7.

Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

Çocuk	n	$\bar{x}$	s	t	p
--------------	----------	-----------------------------	----------	----------	----------

		sahibi olma						
Hak Görme	Evet	225	8,03	2,79	-3,598	0,000**		
	Hayır	161	9,11	3,03				
Kriminal Rasyonalizasyon	Evet	225	16,96	4,65	-2,741	0,006*		
	Hayır	161	18,24	4,40				
Güç Yönelimi	Evet	225	6,10	2,25	-4,131	0,000**		
	Hayır	161	7,09	2,42				
Merhametsizlik	Evet	225	6,87	2,23	-0,047	0,963		
	Hayır	161	6,88	2,29				
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Evet	225	9,44	2,68	-5,344	0,000**		
	Hayır	161	10,85	2,40				
Kişisel Sorumsuzluk	Evet	225	3,50	1,72	-2,473	0,014*		
	Hayır	161	3,98	2,08				

* $p < 0,05$

Tablo 7’de katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılanların çocuk sahibi olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çocuk sahibi olmayan katılımcıların Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, çocuk sahibi olan katılımcıların Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 8.

Katılımcıların Eğitime Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

	Eğitim	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Hak Görme	Lise	84	9,45	3,07	5	16	6,327	0,002*	1-3

	Lisans	248	8,27	2,90	5	16		
	Lisansüstü	54	7,94	2,59	5	16		
Kriminal	Lise	84	17,18	4,53	8	27	1,140	0,321
Rasyonalizasyon	Lisans	248	17,42	4,77	6	29		
	Lisansüstü	54	18,33	3,70	11	27		
	Lise	84	6,93	2,46	3	14	1,681	0,188
Güç Yönelimi	Lisans	248	6,40	2,39	3	15		
	Lisansüstü	54	6,39	2,09	3	12		
	Lise	84	7,01	2,41	4	13	2,312	0,100
Merhametsizlik	Lisans	248	6,71	2,20	4	13		
	Lisansüstü	54	7,41	2,19	4	13		
	Lise	84	10,35	2,76	3	15	0,822	0,440
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Lisans	248	9,92	2,67	3	15		
	Lisansüstü	54	10,04	2,43	5	15		
	Lise	84	4,17	2,05	2	10	3,398	0,034*
Kişisel	Lisans	248	3,60	1,87	2	10		
Sorumsuzluk	Lisansüstü	54	3,46	1,61	2	7		

* $p < 0,05$

Tablo 8’de katılımcıların eğitimine göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılanların eğitimine göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Lise mezunu olan katılımcıların Hak Görme ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, lisansüstü mezunu olan katılımcıların Hak Görme ve Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 9.

Katılımcıların Anne Eğitimine Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

Anne eğitimi	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
--------------	---	-----------	---	-----	-----	---	---

Hak Görme	İlkokul ve altı	215	8,23	2,70	5	16	2,000	0,114
	Ortaokul	45	8,58	3,03	5	15		
	Lise	82	8,60	3,10	5	16		
	Lisans/Lisansüstü	44	9,39	3,49	5	16		
Kriminal Rasyonalizasyon	İlkokul ve altı	215	17,31	4,54	6	27	1,406	0,241
	Ortaokul	45	17,00	4,42	6	25		
	Lise	82	17,57	4,51	6	29		
	Lisans/Lisansüstü	44	18,75	5,03	7	27		
Güç Yönelimi	İlkokul ve altı	215	6,28	2,26	3	14	2,203	0,087
	Ortaokul	45	6,87	2,51	3	13		
	Lise	82	6,55	2,13	3	12		
	Lisans/Lisansüstü	44	7,18	2,99	3	15		
Merhametsizlik	İlkokul ve altı	215	6,73	2,14	4	13	2,368	0,070
	Ortaokul	45	6,73	2,17	4	13		
	Lise	82	6,89	2,30	4	13		
	Lisans/Lisansüstü	44	7,70	2,66	4	13		
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	İlkokul ve altı	215	9,97	2,55	3	15	0,278	0,841
	Ortaokul	45	9,89	2,62	3	14		
	Lise	82	10,26	2,86	3	15		
	Lisans/Lisansüstü	44	10,02	2,87	3	15		
Kişisel Sorumsuzluk	İlkokul ve altı	215	3,67	1,77	2	10	0,844	0,470
	Ortaokul	45	3,91	2,22	2	10		
	Lise	82	3,51	1,88	2	9		
	Lisans/Lisansüstü	44	4,00	2,12	2	10		

Tablo 9’da katılımcıların anne eğitim durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılanların anne eğitim durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların anne eğitim durumları fark etmeksizin Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları benzer bulunmuştur.

Tablo 10.

Katılımcıların Baba Eğitimine Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

Baba eğitimi	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
--------------	---	-----------	---	-----	-----	---	---

Hak Görme	İlkokul ve altı	132	8,18	2,66	5	16	1,559	0,199
	Ortaokul	54	8,07	3,10	5	16		
	Lise	103	8,72	3,14	5	16		
	Lisans/Lisansüstü	97	8,86	2,97	5	16		
Kriminal Rasyonalizasyon	İlkokul ve altı	132	17,31	4,40	6	27	0,249	0,862
	Ortaokul	54	17,26	4,89	8	29		
	Lise	103	17,58	4,97	6	27		
	Lisans/Lisansüstü	97	17,77	4,28	6	27		
Güç Yönelimi	İlkokul ve altı	132	6,23	2,26	3	14	1,253	0,290
	Ortaokul	54	6,63	2,29	3	13		
	Lise	103	6,50	2,40	3	13		
	Lisans/Lisansüstü	97	6,84	2,51	3	15		
Merhametsizlik	İlkokul ve altı	132	6,85	2,23	4	13	1,239	0,295
	Ortaokul	54	6,44	2,22	4	13		
	Lise	103	7,17	2,51	4	13		
	Lisans/Lisansüstü	97	6,85	2,00	4	13		
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	İlkokul ve altı	132	9,83	2,46	3	15	0,573	0,633
	Ortaokul	54	9,89	3,14	3	15		
	Lise	103	10,13	2,61	3	15		
	Lisans/Lisansüstü	97	10,26	2,70	3	15		
Kişisel Sorumsuzluk	İlkokul ve altı	132	3,63	1,82	2	10	0,247	0,863
	Ortaokul	54	3,89	2,01	2	9		
	Lise	103	3,72	1,92	2	10		
	Lisans/Lisansüstü	97	3,68	1,90	2	10		

Tablo 10’da katılımcıların baba eğitim durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılanların baba eğitim durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların baba eğitim durumları fark etmeksizin Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları benzer bulunmuştur.

Tablo 11.

Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

	Çalışma durumu	n	$\bar{x}$	s	t	p
Hak Görme	Çalışan	224	8,35	2,85	-0,996	0,320
	Çalışmayan	162	8,65	3,05		
Kriminal Rasyonalizasyon	Çalışan	224	17,31	4,82	-0,905	0,366
	Çalışmayan	162	17,74	4,24		
Güç Yönelimi	Çalışan	224	6,58	2,37	0,639	0,523
	Çalışmayan	162	6,42	2,36		
Merhametsizlik	Çalışan	224	6,98	2,17	1,092	0,276
	Çalışmayan	162	6,73	2,36		
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Çalışan	224	9,88	2,70	-1,314	0,190
	Çalışmayan	162	10,23	2,59		
Kişisel Sorumsuzluk	Çalışan	224	3,88	1,92	2,235	0,026*
	Çalışmayan	162	3,45	1,82		

* $p < 0,05$

Tablo 11’de katılımcıların çalışma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 11 incelendiğinde, araştırmaya katılanların çalışma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çalışan katılımcıların Kişisel Sorumsuzluk puanları, çalışmayan katılımcıların Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 12.

Katılımcıların Yaşanan Yere Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

	Yaşanan yer	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Hak Görme	Köy/Kasaba	23	8,96	2,48	5	15	1,363	0,257	
	İlçe merkezi	111	8,78	3,03	5	16			
	İl merkezi	252	8,30	2,93	5	16			
Kriminal Rasyonalizasyon	Köy/Kasaba	23	16,39	4,11	9	24	3,680	0,026*	1-3
	İlçe merkezi	111	16,68	4,46	6	27			
	İl merkezi	252	17,95	4,63	6	29			
Güç Yönelimi	Köy/Kasaba	23	6,39	2,04	3	11	0,385	0,681	
	İlçe merkezi	111	6,68	2,55	3	14			
	İl merkezi	252	6,45	2,32	3	15			
Merhametsizlik	Köy/Kasaba	23	7,52	2,64	4	13	1,970	0,141	
	İlçe merkezi	111	7,08	2,40	4	13			
	İl merkezi	252	6,73	2,14	4	13			
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Köy/Kasaba	23	10,30	1,77	7	13	1,023	0,360	
	İlçe merkezi	111	10,29	2,44	3	15			
	İl merkezi	252	9,88	2,81	3	15			
Kişisel Sorumsuzluk	Köy/Kasaba	23	3,91	1,59	2	7	1,250	0,288	
	İlçe merkezi	111	3,91	2,05	2	10			
	İl merkezi	252	3,59	1,84	2	10			

* $p < 0,05$

Tablo 12’de katılımcıların yaşadıkları yere göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde, araştırmaya katılanların yaşadıkları yere göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Kriminal Rasyonalizasyon alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). İl merkezinde yaşayan katılımcıların Kriminal Rasyonalizasyon puanları, köy/kasabada yaşayan katılımcıların Kriminal Rasyonalizasyon puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 13.

Katılımcıların Annenin Hayatta Olma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

		Annenin hayatta olma durumu		n	$\bar{x}$	s	t	p
Hak Görme	Evet			301	8,69	2,91	2,729	0,007*
	Hayır			85	7,72	2,92		
Kriminal Rasyonalizasyon	Evet			301	17,43	4,66	-0,539	0,590
	Hayır			85	17,73	4,33		
Güç Yönelimi	Evet			301	6,66	2,40	2,315	0,021*
	Hayır			85	5,99	2,17		
Merhametsizlik	Evet			301	6,89	2,24	0,187	0,852
	Hayır			85	6,84	2,32		
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Evet			301	10,23	2,68	2,809	0,005*
	Hayır			85	9,32	2,47		
Kişisel Sorumsuzluk	Evet			301	3,83	1,98	2,465	0,014*
	Hayır			85	3,26	1,46		

* $p < 0,05$

Tablo 13'te katılımcıların annesinin hayatta olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 13 incelendiğinde, araştırmaya katılanların annesinin hayatta olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Annesi hayatta olan katılımcıların Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, annesi hayatta olmayan katılımcıların Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 14.

Katılımcıların Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

		Babının hayatta olma durumu					
		n	$\bar{x}$	s	t	p	
Hak Görme	Evet	229	9,02	3,05	4,490	0,000**	
	Hayır	157	7,69	2,58			
Kriminal Rasyonalizasyon	Evet	229	17,87	4,43	1,979	0,048*	
	Hayır	157	16,94	4,76			
Güç Yönelimi	Evet	229	6,82	2,50	3,148	0,002*	
	Hayır	157	6,06	2,08			
Merhametsizlik	Evet	229	6,94	2,29	0,711	0,478	
	Hayır	157	6,78	2,20			
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Evet	229	10,52	2,50	4,479	0,000**	
	Hayır	157	9,31	2,72			
Kişisel Sorumsuzluk	Evet	229	3,90	2,01	2,441	0,015*	
	Hayır	157	3,42	1,66			

* $p < 0,05$

Tablo 14'te katılımcıların babasının hayatta olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 14 incelendiğinde, araştırmaya katılanların babasının hayatta olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Babası hayatta olan katılımcıların Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, babası hayatta olmayan katılımcıların Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 15.

Katılımcıların Bakım Verene Göre Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Karşılaştırmaları

	Bakım veren	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Hak Görme	Anne - Baba Birlikte	337	8,41	2,87	5	16	0,774	0,462	
	Yalnız Anne veya Baba	28	8,79	3,08	5	16			
	Diğer	21	9,14	3,81	5	16			
Kriminal Rasyonalizasyon	Anne - Baba Birlikte	337	17,28	4,52	6	29	3,529	0,030*	1-3
	Yalnız Anne veya Baba	28	18,21	4,74	10	27			
	Diğer	21	19,86	4,87	8	27			
Güç Yönelimi	Anne - Baba Birlikte	337	6,52	2,38	3	15	3,056	0,048*	2-3
	Yalnız Anne veya Baba	28	5,75	2,14	3	9			
	Diğer	21	7,43	2,27	3	12			
Merhametsizlik	Anne - Baba Birlikte	337	6,90	2,22	4	13	0,579	0,561	
	Yalnız Anne veya Baba	28	6,46	2,13	4	13			
	Diğer	21	7,10	2,95	4	13			
Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Anne - Baba Birlikte	337	9,97	2,65	3	15	0,934	0,394	
	Yalnız Anne veya Baba	28	10,68	2,40	3	14			
	Diğer	21	10,10	3,00	4	15			
Kişisel Sorumsuzluk	Anne - Baba Birlikte	337	3,73	1,92	2	10	0,387	0,679	
	Yalnız Anne veya Baba	28	3,43	1,75	2	8			
	Diğer	21	3,57	1,63	2	7			

* $p < 0,05$

Tablo 15’te katılımcıların bakım verenine göre Kriminal Düşünce Ölçeği puanları ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde, araştırmaya katılanların bakım verenine göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Kriminal Rasyonalizasyon ve Güç Yönelimi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bakım vereni diğer olan katılımcıların Kriminal Rasyonalizasyon puanları, anne ve babası birlikte bakım veren katılımcıların Kriminal Rasyonalizasyon puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek, bakım vereni diğer olan katılımcıların Güç Yönelimi puanları, yalnız annesi veya yalnız babası tarafından bakım gören katılımcıların Güç Yönelimi puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 16.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanları

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
--	---	-----------	---	-----	-----

Duygusal İstismar	386	7,42	3,40	5	17
Fiziksel İstismar	386	5,87	1,68	5	11
Cinsel İstismar	386	11,59	3,16	5	23
Fiziksel İhmal	386	10,67	2,24	6	19
Duygusal İhmal	386	10,48	4,72	5	25
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	386	46,33	12,30	31	103

Tablo 16’da katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanları verilmiştir.

Tablo 16 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğine ait Duygusal İstismar alt boyutundan ortalama $7,42 \pm 3,40$ puan, minimum 5, maksimum 17 puan, Fiziksel İstismar alt boyutundan ortalama $5,87 \pm 1,68$ puan, minimum 5, maksimum 11 puan, Cinsel İstismar alt boyutundan ortalama $11,59 \pm 3,16$ puan, minimum 5, maksimum 23 puan, Fiziksel İhmal alt boyutundan ortalama $10,67 \pm 2,24$ puan, minimum 6, maksimum 19 puan, Duygusal İhmal alt boyutundan ortalama $10,48 \pm 4,72$ puan, minimum 5, maksimum 25 puan ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği genelinden ortalama $46,33 \pm 12,30$ puan, minimum 31, maksimum 103 puan aldıkları görülmüştür.

Tablo 17.

Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Puanları

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
Duygusal sıcaklık (Anne)	386	19,78	4,89	7	28
Aşırı koruyuculuk (Anne)	386	18,66	4,98	9	34
Reddedicilik (Anne)	386	9,45	2,82	7	18
Duygusal sıcaklık (Baba)	386	18,70	5,25	7	26
Aşırı koruyuculuk (Baba)	386	17,90	4,61	9	33
Reddedicilik (Baba)	386	9,63	3,18	7	19

Tablo 17’de araştırmaya dahil olan katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları puanları verilmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin Algılanan Ebeveyn Tutumlarına ait Duygusal sıcaklık (Anne) alt boyutundan ortalama $19,78 \pm 4,89$ puan, minimum 7, maksimum 28 puan, Aşırı koruyuculuk (Anne) alt boyutundan ortalama $18,66 \pm 4,98$ puan, minimum 9, maksimum 34 puan, Reddedicilik (Anne) alt boyutundan ortalama $9,45 \pm 2,82$ puan, minimum 7, maksimum 88 puan, Duygusal sıcaklık (Baba) alt boyutundan ortalama $18,70 \pm 5,25$ puan, minimum 7, maksimum 26 puan, Aşırı koruyuculuk (Baba) alt boyutundan ortalama $17,90 \pm 4,61$ puan, minimum 9, maksimum 33 puan, Reddedicilik (Baba) alt boyutundan ortalama $9,63 \pm 3,18$ puan, minimum 7, maksimum 19 puan aldıkları görülmüştür.

Tablo 18.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyonlar

		Hak Görme	Kriminal Rasyonalizasyon	Güç Yönelimi	Merhametsizlik	Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Kişisel Sorumsuzluk
Duygusal İstismar	r	0,179	0,255	0,215	0,128	0,175	0,162
	p	0,000*	0,000*	0,000*	0,012*	0,001*	0,001*
	N	386	386	386	386	386	386
Fiziksel İstismar	r	0,158	0,153	0,175	0,056	0,079	0,158
	p	0,002*	0,003*	0,001*	0,274	0,121	0,002*
	N	386	386	386	386	386	386
Cinsel İstismar	r	0,138	0,164	0,142	0,093	0,144	0,048
	p	0,006*	0,001*	0,005*	0,068	0,004*	0,343
	N	386	386	386	386	386	386
Fiziksel İhmal	r	0,168	0,212	0,228	0,146	0,072	0,191
	p	0,001	0,000*	0,000*	0,004	0,156	0,000*
	N	386	386	386	386	386	386
Duygusal ihmal	r	0,186	0,275	0,242	0,167	0,118	0,100
	p	0,000*	0,000*	0,000*	0,001*	0,020*	0,049*
	N	386	386	386	386	386	386
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	r	0,221	0,295	0,268	0,157	0,170	0,162
	p	0,000*	0,000*	0,000*	0,002*	0,001*	0,001*
	N	386	386	386	386	386	386

* $p < 0,05$

Tablo 18’de katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları arasındaki korelasyonlar verilmiştir.

Tablo 18 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği genel puanları ve ölçeğe ait Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları

arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Katılımcıların Duygusal İstismar puanları arttıkça Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları artmakta, Fiziksel İstismar puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi ve Kişisel Sorumsuzluk puanları artmakta, Cinsel İstismar puanları arttıkça Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi ve Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanları artmakta, Fiziksel İhmal puanları arttıkça Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi ve Kişisel Sorumsuzluk puanları artmakta, Duygusal İhmal puanları arttıkça Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları artmakta ve Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği genel puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları artmaktadır. Söz konusu puan artışları istatistiksel olarak anlamlı düzeydedir.

Tablo 19.

Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyonlar

		Hak Görme	Kriminal Rasyonalizasyon	Güç Yönelimi	Merhametsizlik	Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama	Kişisel Sorumsuzluk
Duygusal sıcaklık (Anne)	r	-0,121	-0,112	-0,139	-0,195	0,001	-0,049
	p	0,017*	0,028*	0,006*	0,000*	0,987	0,333
	N	386	386	386	386	386	386
Aşırı koruyuculuk (Anne)	r	0,183	0,123	0,166	0,065	0,179	0,106
	p	0,000*	0,016*	0,001*	0,205	0,000*	0,037*
	N	386	386	386	386	386	386
Reddedicilik (Anne)	r	0,253	0,203	0,254	0,100	0,141	0,132
	p	0,000*	0,000*	0,000*	0,049*	0,005*	0,009*
	N	386	386	386	386	386	386
Duygusal sıcaklık (Baba)	r	-0,098	-0,171	-0,109	-0,159	-0,057	-0,035
	p	0,054	0,001*	0,033*	0,002*	0,265	0,498
	N	386	386	386	386	386	386
Aşırı koruyuculuk (Baba)	r	0,201	0,131	0,193	0,078	0,190	0,117
	p	0,000*	0,010*	0,000*	0,125	0,000*	0,021*
	N	386	386	386	386	386	386
Reddedicilik (Baba)	r	0,255	0,286	0,266	0,124	0,190	0,150
	p	0,000*	0,000*	0,000*	0,015*	0,000*	0,003*
	N	386	386	386	386	386	386

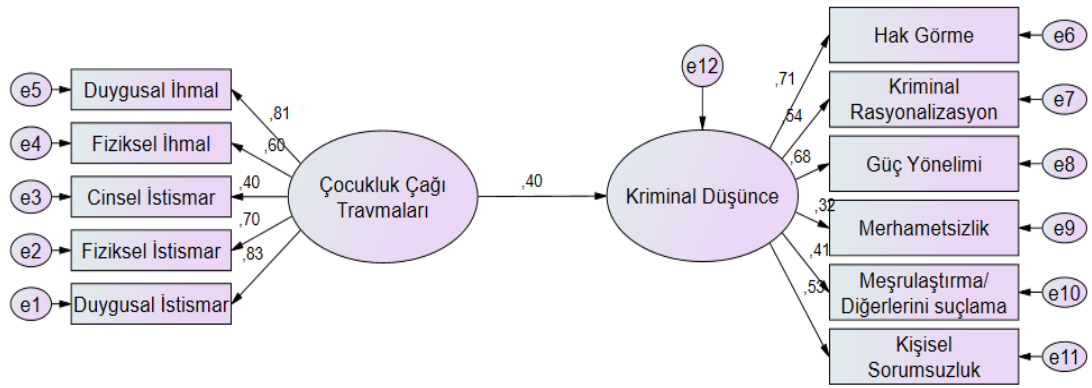
* $p < 0,05$

Tablo 19’da katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği puanları arasındaki korelasyonlar verilmiştir.

Tablo 19 incelendiğinde, araştırmaya katılanların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeğine ait Duygusal Sıcaklık (Anne) ve Duygusal Sıcaklık (Baba) puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği puanları arasında negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde korelasyon, Aşırı koruyuculuk (Anne), Reddedicilik (Anne),

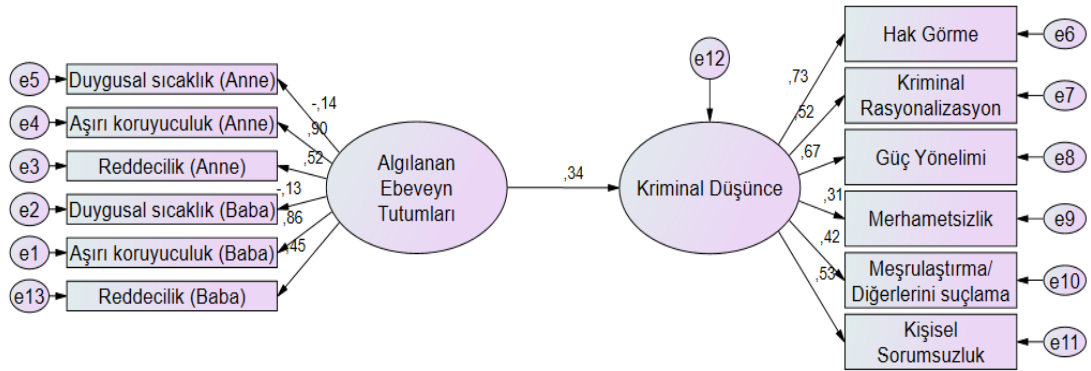
Aşırı koruyuculuk (Baba), Reddedicilik (Baba) puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği puanları arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Katılımcıların Duygusal Sıcaklık (Anne) puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi ve Merhametsizlik puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde azalmakta, Aşırı koruyuculuk (Anne) puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artmakta, Reddedicilik (Anne) puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artmakta, Duygusal Sıcaklık (Baba) puanları arttıkça, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi ve Merhametsizlik puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde azalmakta, Aşırı koruyuculuk (Baba) puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artmakta ve Reddedicilik (Baba) puanları arttıkça, Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artmaktadır.

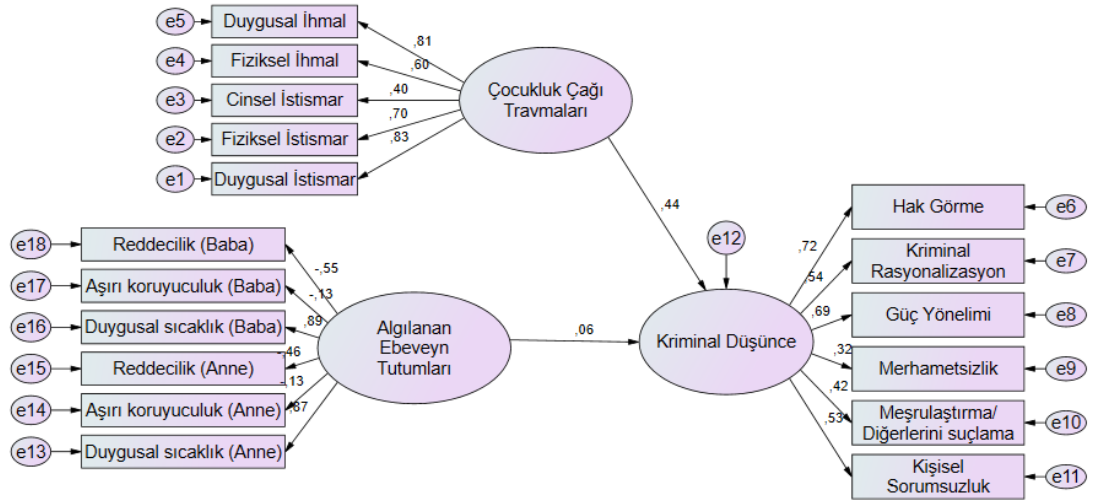
Şekil 2. Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu

Şekil 2.'ye göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir ($\beta=0,40;p<0,05$).

Şekil 3. Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği Puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği Puanlarını Yordama Durumu

Şekil 3.'e göre araştırmaya dahil olan Algılanan Ebeveyn Tutumları puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir ($\beta=0,34;p<0,05$).

Şekil 4. Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkide Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Puanlarının Aracılığı

Şekil 4. incelendiğinde, katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir ($\beta=0,44;p<0,05$). Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları puanlarının ise Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı saptanmıştır ($\beta=0,06;p>0,05$). Buna göre katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkide tam aracı olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM V

Tartışma

Bu bölümde, analizler sonucunda ulaşılan bulgular literatürde bulunan araştırmalar çerçevesi içinde tartışılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen katılımcıların kriminal düşünceyi oluşturan alt boyutlara ait puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular, kadınların hak görme ve meşrulaştırma/ diğerlerini suçlama puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun yanında, erkek katılımcıların merhametsizlik puanları ise kadınların puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Diğer üç alt boyutta cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Literatür incelendiğinde, Bakken ve diğerleri (2023) tarafından yapılan çalışmada, erkek bireylerin kadın bireylere göre daha yüksek düzeyde kriminal düşünceye sahip olma ihtimalinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Best ve diğerleri (2009) tarafından yapılan çalışmada da, erkek katılımcıların kriminal düşünce ölçeği alt boyutlarının tümünde ortalama puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Alt boyutlardaki farklılıklara bakıldığında ise mevcut araştırmanın bulgularından farklı olarak hak görme ve meşrulaştırma/diğerlerini suçlama puanlarının erkeklerde kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu fark edilmiştir. Öte yandan, Walters 2002 yılında gerçekleştirdiği bir çalışmada kadınların kriminal düşünce düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır (Akt. Bakken vd., 2023). Bu bulgular doğrultusunda, kriminal düşünce puanlarının cinsiyete göre farklılık göstermesinde ve literatürde yer alan çalışmalarla farklı sonuçlar elde edilmesinde etkili olan unsurları belirlemek için daha fazla ve daha kapsamlı araştırmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kriminal düşünce puanlarının sosyodemografik bazı özellikler açısından fark gösterdiği görülmüştür. Bu çalışmada kriminal düşünceye ait alt boyutlardan elde edilen puanların yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma, eğitim düzeyi, çalışma durumu, yaşanan yer, annenin ve babanın hayatta olma durumu ve bakım veren kişisel değişkenlerine bağlı olarak fark gösterdiği tespit edilmiştir. 18-25 yaş grubunun 50 yaş ve üzerine göre hak görme, güç yönelimi ve kişisel sorumsuzluk puanları; 42 yaş ve üzerine göre de meşrulaştırma/diğerlerini suçlama puanları

anlamli düzeyde yuiksek bulunmuştur. Mevcut çalışmanın bulguları, literatürde yer alan bir araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Sözü geen çalışmada, yaş arttıça kriminal düşünce düzeyinin azaldığı tespit edilmiştir (Mandracchia ve Morgan, 2012). Buna karşın literatürde, belirtilen diğer sosyodemografik değişkenler ve kriminal düşünceyi birlikte inceleyen bir çalışmaya rastlanmamış ve bu konuda açık olduğu fark edilmiştir. Bu yüzden, bulguların güvenilirliğini artıracak olan karşılaştırmalar yapılamamış ve destekleyici argümanlara ulaşılamamıştır. Kriminal düşünceyi mevcut çalışmada yer alan sosyodemografik değişkenler kullanılarak farklı örneklemler ile yeniden çalışılmasının, bu çalışmada elde edilen bulgularla karşılaştırılması açısından önem taşıdığı düşünölmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, çocukluk çağı travmaları ve kriminal düşünce arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görölmüştür. Buna göre, katılımcıların çocukluk çağı travmaları düzeyi arttıça kriminal düşünce düzeyleri de artmaktadır. Çocuklukta yaşanan travmatik deneyimlerin yetişkinlik döneminde ortaya çıkan negatif sonuçları çeşitli araştırmalar tarafından desteklenmektedir. Cuadra ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada, çocukluk çağı travmalarının türlerinden olan fiziksel istismar ve ihmal gemişleri bulunan mahkumların proaktif ve reaktif suç düşünme tarzlarının yükseldiğine dair bulgular, mevcut araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Mevcut araştırmanın bulguları, algılanan ebeveyn tutumlarının olumsuz ebeveyn tutumları olan aşırı koruyuculuk ve reddedicilik alt boyutları ile kriminal düşünceyi oluşturan alt boyutlar arasında anlamlı ve pozitif yönde; olumlu ebeveyn tutumu olan ebeveyn sıcaklığı ve kriminal düşünce arasında ise anlamlı ve negatif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre, olumsuz ebeveyn tutumları düzeyi arttıça kriminal düşünce düzeyinin arttığı; olumlu ebeveyn tutumları düzeyi arttıça da kriminal düşünce düzeyinin azaldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, literatürde yer alan daha önceki çalışmalarla da tutarlı sonuçlar göstermektedir. Sana ve diğerleri (2021) tarafından gerekleştirilen araştırmada, ebeveyn otoritesini deneyimleyen çocuk suçluların daha fazla suç düşünme tarzına ve cezai sosyal kimliğe sahip oldukları görölmüştür. Mevcut araştırmanın sonuçları ile örtüşen bir diğer araştırmada ise, anne ve baba tutumları ile ilgili değişkenlerin kriminal düşünceyi alt boyutları ile ilişkili olduğu ve bu ilişkinin incelenmesi ile çocukluk çağındaki deneyimlerin yetişkinlik dönemi üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Gonzalez vd., 2013).

Elde edilen bulgulara göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Literatürde yer alan benzer bulgulara bakıldığında, çocukluk döneminde travmaya maruz kalan bireylerin sonraki yaşlarda kriminal düşünmeye; kriminal düşünce ve tutumların, suç davranışının öngörülmesine yardımcı olan faktörler olmasından dolayı da suç içerikli eylemlerde bulunmaya yatkın oldukları sonucuna ulaşılabilmektedir (Holsinger, 1999, akt. Duyguner, 2018). Ayrıca, Chao (2017) tarafından yapılan çalışmada da, 18 yaşından önce deneyimlenen olumsuz durumların gelecekte bireyin daha dürtüsel olmasında ve kriminal düşünce puanlarının yüksek olmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır ve bu sonuç mevcut çalışmanın sonucu ile paralellik göstermektedir.

Bir diğer bulguya bakıldığında, Algılanan Ebeveyn Tutumları puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir. Anne ve babaların çocuğa karşı yaklaşımı ve genel tutumları ile çocukların ebeveynlerini algılama biçimleri sonraki yıllarda olumlu ve olumsuz sonuçları öngörmek için yol gösterici olabilmektedir. Alkhuba ve Abdihac (2018) tarafından yapılan çalışmada, çocuklukta algılanan ebeveyn kötü muamelesinden yola çıkarak kriminal düşüncenin öngörülebileceği sonucuna ulaşılması mevcut çalışmanın bulgusu ile örtüşmektedir.

Çalışmanın aracılık analizinden elde edilen bulguya göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkide tam aracı olduğu belirlenmiştir. Beşer ve diğerleri (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları, mevcut çalışmadaki üç ölçeğin analizi ile elde edilen bulguyu destekler niteliktedir. Buna göre algılanan ebeveyn tutumları ve kriminal düşünce arasındaki ilişkide aracı rol oynayan çocukluk çağı travmalarının kişilerin suç işlemede etkili olduğu öne sürülmüştür. Ayrıca, olumsuz ebeveyn tutumu ile büyüyen çocukların daha fazla çocukluk çağı travmasına maruz kaldığı yönündeki bulgular ile çocukluk çağı travmaları ve suç ilişkisi birlikte ele alındığında, Beşer ve diğerleri (2019) tarafından yapılan çalışmanın çocukluk çağı travmalarının ebeveyn tutumları ve kriminal düşünce ilişkisindeki aracı rolünü desteklediği görülmektedir. Bir diğer çalışmada da, kişilerin geçmişte maruz kaldığı travmatik olayların ve ebeveynlerinden gördükleri bazı tutumların, bireylerin suç davranışına yönelmesine sebep olan en önemli faktörlerden bazıları olduğuna dair bulgular elde edilmiştir (Günay, 2022).

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Katılımcıların kriminal düşünce ölçeğinin Hak Görme, Merhametsizlik, ve Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama alt boyutlarına ait puanlarının cinsiyete göre farklılaştığı bulunmuştur. Kadın katılımcıların Hak Görme ve Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanları erkek katılımcılara göre daha yüksek iken, erkek katılımcıların Merhametsizlik puanları kadın katılımcılara göre daha yüksektir.

Kriminal düşünce ölçeğinin Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyutundan elde edilen puanların katılımcıların yaşlarına göre fark gösterdiği bulunmuştur. 18-25 yaş arasında olan katılımcıların Hak Görme, Güç Yönelimi ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, 50 yaş ve üzerinde olanlara göre daha yüksek; 18-25 yaş arasında olan katılımcıların Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanları, 42-49 yaş arasında ve 50 yaş ve üzerinde olan katılımcılara göre daha yüksektir.

Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyutlarından elde edilen puanlar medeni duruma göre fark göstermektedir. Evli katılımcıların Hak Görme ve Güç Yönelimi puanları, bekar ve eşi vefat etmiş/boşanmış katılımcılara göre düşük; ilişkisi olan katılımcıların Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama puanları evli olanlara göre yüksek ve bekar katılımcıların Kişisel Sorumsuzluk puanları, ilişkisi olanlara göre yüksektir.

Katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında farklar olduğu tespit edilmiştir. Çocuk sahibi olmayan katılımcıların Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, çocuk sahibi olanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyutlarından elde edilen puanların eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Lise mezunu olan katılımcıların Hak Görme ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, lisansüstü mezunu olanlara göre daha yüksektir.

Kriminal düşünce ölçeğine ait alt boyutlardan elde edilen puanların anne/baba eğitim düzeyi açısından fark göstermediği tespit edilmiştir.

Katılımcıların çalışma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanlarının farklılaştığı görülmüştür. Çalışan katılımcıların Kişisel Sorumsuzluk puanlarının, çalışmayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Kriminal Rasyonalizasyon alt boyutu puanlarının katılımcıların yaşadıkları yere göre fark gösterdiği bulunmuştur. İl merkezinde yaşayan katılımcıların Kriminal Rasyonalizasyon puanları, köy/kasabada yaşayan katılımcılara göre daha yüksektir.

Katılımcıların annesinin hayatta olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında fark olduğu görülmüştür. Annesi hayatta olan katılımcıların Hak Görme, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, annesi hayatta olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların babasının hayatta olma durumuna göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyutu puanları arasında fark olduğu görülmüştür. Babası hayatta olan katılımcıların Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk puanları, babası hayatta olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılanların bakım verenine göre Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Kriminal Rasyonalizasyon ve Güç Yönelimi alt boyutu puanları arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Bakım vereni diğer olan katılımcıların Kriminal Rasyonalizasyon puanları, anne ve babası birlikte bakım veren katılımcılara göre daha yüksek ve Güç Yönelimi puanları, yalnız annesi veya yalnız babası tarafından bakım gören katılımcılara göre daha yüksektir.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği genel puanları ve ölçeğe ait Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeğine ait Hak Görme, Kriminal Rasyonalizasyon, Güç Yönelimi, Merhametsizlik, Meşrulaştırma/ Diğerlerini suçlama ve Kişisel Sorumsuzluk alt boyut puanları arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür.

Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeğine ait Duygusal Sıcaklık (Anne) ve Duygusal Sıcaklık (Baba) puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği puanları arasında negatif yönde bir ilişki mevcut iken, Aşırı koruyuculuk (Anne), Reddedicilik (Anne), Aşırı koruyuculuk (Baba), Reddedicilik (Baba) puanları ile Kriminal Düşünce Ölçeği puanları arasında pozitif yönde bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını pozitif yönde yordadığı görülmüştür.

Katılımcıların Algılanan Ebeveyn Tutumları puanlarının Kriminal Düşünce Ölçeği puanlarını pozitif yönde yordadığı görülmüştür.

Katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarının Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Kriminal Düşünce Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkide tam aracı olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırmanın Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Çalışma boyunca, kriminal düşünceyi oluşturan etkenler ve kriminal düşüncenin suç davranışına dönüşme potansiyeli ele alınmıştır. Geniş açıdan bakıldığında, kriminal düşüncenin oluşmasında çocukluk dönemi yaşantılarının önemli rolü olduğu bilinmektedir. Toplum sağlığı açısından, halihazırda suç işlemiş bireylere odaklanmak yerine, travmaya maruz kalan ve/veya olumsuz ebeveyn tutumları ile yetişmekte olan çocuklara yönelik çalışmalar yapmak pek çok açıdan yararlı olacaktır. Bu konuda ebeveynlere, öğretmenlere ve çocuk üzerinde etkisi olan diğer bireylere büyük sorumluluk düşmektedir. Ebeveynlerin çocuklara yönelik davranışlarının etkilerinin uzun süreli olduğunun bilincinde olması, çocuğun yaşayabileceği travmatik deneyimlerin farkında olması ve gerekli durumlarda uzmanlardan destek alması olumlu sonuçlar verebilir. Bunun dışında öğretmenlerin, öğrencilerin tutum ve davranışları konusunda iyi bir gözlemci olması ve olumsuz tutum ve davranışların nedenlerine odaklanması fayda sağlayabilir. Sınıf öğretmenlerinin okulun rehberlik servisi ile iletişim halinde olması ve ihtiyaç halinde çocuk ve aile ile bireysel görüşmeler planlaması destekleyici bir adım olabilir. Ayrıca okul yönetiminin, belirli aralıklarla, alanında uzman kişiler tarafından velilere yönelik çocuk gelişimi içerikli psikoeğitimler düzenlemesi, çocukluk çağı travmalarının ve olumsuz ebeveyn tutumlarının negatif sonuçlarını en aza indirmeye yardımcı olabilir.

İleride Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu araştırma 386 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulguların genellenebilirliği açısından benzer bir çalışmanın daha fazla katılımcı ile yeniden yapılması uygun olacaktır. Ayrıca gelecekteki araştırmalarda, verilen cevapların doğruluğu bakımından verilerin yüz yüze toplanmasının daha sağlıklı olabileceği düşünülmüştür. Araştırmacıların, sosyodemografik verilerden çıkarılan sonuçların geçerliğini ve güvenilirliğini destekleyecek çalışmalara ulaşmak için daha detaylı bir literatür taraması yapması; yeterli kaynağa ulaşılmadığı takdirde benzer değişkenler kullanılarak daha kapsamlı bir çalışma düzenlenmesi önerilmektedir. Özellikle, kriminal düşünce ile aralarında anlamlı ilişkiler olduğu görülen medeni durum, bakım veren kişi, çocuk sahibi olma ve eğitim düzeyi değişkenlerinin araştırıldığı bir çalışmaya rastlanmaması sebebiyle araştırmacıların ileriki çalışmalarında bu değişkenleri daha fazla ele almasının literatüre büyük ölçüde katkısının olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aktepe, E. (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(2), 95-119.
- Alkhubata, M.Y., & Abdihak, Z.I. (2018) Child maltreatment as predictors of criminal thinking styles among adolescents. *Open Journal of Social Sciences*, 6, 1-14. <https://doi.org/10.4236/jss.2018.611001>
- Altıntaş, M., & Bilici, M. (2018). Evaluation of childhood trauma with respect to criminal behavior, dissociative experiences, adverse family experiences and psychiatric backgrounds among prison inmates. *Comprehensive Psychiatry*, 82, 100–107. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2017.12.006>
- American Psychiatric Association. (1987). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (3rd ed., revised).
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2014). Ruhsal bozuklukların tanılma ve sayımsal el kitabı. Beşinci Baskı (DSM-5). Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı'ndan. E. Köroğlu (çev.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Arslan, E. S. (2023). *Erken dönem uyumsuz şemalar ve algılanan ebeveyn tutumlarının alkol kullanım özellikleri ile ilişkisi: kontrollü bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Babacan, H. H. (2022). *Üniversite öğrencilerinde kriminal düşüncenin suç davranışları ve çocukluk çağı travmaları ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Bakken, R., Lien, L., Fauske, H., Benth, J. Š., & Landheim, A. (2023). Criminal thinking and psychosocial characteristics among young adults entering residential substance use treatment. *Nordisk Alkohol- & Narkotikatidskrift*, 40(4), 339–354. <https://doi.org/10.1177/14550725231160337>
- Best, D., Day, E., Campbell, A., Flynn, P. M., & Simpson, D. D. (2009). Relationship between drug treatment engagement and criminal thinking style among drug-using offenders. *European Addiction Research*, 15(2), 71–77. <https://doi.org/10.1159/000189785>
- Beşer, N. G., Arabacı, L. B., Uzunoğlu, G., Bilaç, Ö., & Ozan, E. (2019). Suça itilmiş ergenlerde ebeveyn tutumu ve çocukluk çağı travmalarının belirlenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 219-227.
- Boduszek, D., & Hyland, P. (2012). Psycho-Sociological Review of Criminal Thinking Style. *Journal of Humanistics and Social Sciences*, 1(1), 28-36.
- Brand, S., Gerber, M., Beck, J., Kalak, N., Hatzinger, M., Pühse, U., & Holsboer-Trachsler, E. (2011). Perceived parenting styles differ between genders but not between elite athletes and controls. *Adolescent Health, Medicine and Therapeutics*, 9. <https://doi.org/10.2147/ahmt.s16992>
- Bülbül F., Çakır Ü., Ülkü C., Üre İ., Karabatak O., Alpak G. (2013). Yineleyen ve ilk atak depresyonda çocukluk çağı ruhsal travmalarının yeri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14, 93-9.
- Cashmore, J., & Shackel, R. (2013). The long-term effects of child sexual abuse.

- Chao, C. (2017). Adverse childhood experiences, coping style and criminal thinking: evidence for a mediation relationship. <https://doi.org/10.26021/8377>,
- Chapple, C.L., Tyler, K.A., & Bersani, B. (2005). Child neglect and adolescent violence: Examining the effects of selfcontrol and peer rejection. *Violence and Victims, 20*, 39–53.
- Chauhan, S., & Teotia, A. (2023). Offender recidivism as a function of criminal thinking style and criminogenic needs. *International Journal of Research Publication and Reviews, 4*(6), 994-1002.
- Chen, L., Wang, Y., Yang, H., & Sun, X. (2020). Emotional warmth and cyberbullying perpetration attitudes in college students: Mediation of trait gratitude and empathy. *PLOS ONE, 15*(7), e0235477. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0235477>
- Clarke, K., Cooper, P., & Creswell, C. (2013). The parental overprotection scale: Associations with child and parental anxiety. *Journal of Affective Disorders, 151*(2), 618–624. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2013.07.007>
- Cuadra, L. E., Jaffe, A. E., Thomas, R. A., & DiLillo, D. (2014). Child maltreatment and adult criminal behavior: Does criminal thinking explain the association? *Child Abuse & Neglect, 38*(8), 1399–1408. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.02.005>
- Culhane, S. E., Walker, S., & Hildebrand, M. M. (2019). Serial homicide perpetrators' self-reported psychopathy and criminal thinking. *Journal of Police and Criminal Psychology, 34*, 1-13.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin, 113*(3), 487–496. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487>
- De Roo, M., Veenstra, R., & Kretschmer, T. (2022). Internalizing and externalizing correlates of parental overprotection as measured by the EMBU: A systematic review and meta-analysis. *Social Development, 31*(4), 962–983. <https://doi.org/10.1111/sode.12590>
- De Haan, W., & Vos, J. (2003). A crying shame: The over-rationalized conception of man in the rational choice perspective. *Theoretical Criminology, 7*(1), 29-54.
- Dembo, R., Turner, C. W., & Jainchill, N. (2007). An assessment of criminal thinking among incarcerated youths in three states. *Criminal Justice and Behavior, 34*(9), 1157-1167.
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime ilişkin metaforik algıları. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 1–15. <https://doi.org/10.19160/ijer.786303>
- Demirsu, Ö. (2018). Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkide psikolojik dayanıklılığın ve kaygı duyarlılığının aracı rolleri, Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Dinleyici, M., & Dağlı, F. Ş. (2016). Duygusal ihmal, istismar ve çocuk jekiminin rolü. *Osmangazi Tıp Dergisi, 38*(0). <https://doi.org/10.20515/otd.20235>

- Dirik, G., Yorulmaz, O., & Karancı, A.N. (2015). Çocukluk dönemi ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi: Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 26(2), 123-130.
- Durlanik, H. K., & Uzman, E. (2022). Orta çocukluk dönemindeki çocuklarda aile aidiyetinin algılanan ebeveyn tutumları ve empati ile ilişkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.14582/duzgef.2022.187>
- Duwe, G., Clark, V., & McNeeley, S. (2023). Does criminal thinking predict prison misconduct? An evaluation of TCU's Criminal Thinking Scales. *Criminal Justice and Behavior*, 50(6), 830-848.
- Duyguner, U. (2018). *Genel popülasyonda antisosyal davranışların sıklığı ve antisosyal davranışlar gösteren kişilerde suça eğilim ile erken dönem uyumsuz şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Duyguner, U., & Gölge, Z. B. (2019). Kriminal düşünce ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Psikiyatride Guncel Yaklaşımlar*, 11, 9–23. <https://doi.org/10.18863/pgy.515760>
- Erel, Ö., & Gölge, Z. B. (2015). Üniversite öğrencilerinde riskli davranışlar ile çocukluk çağı istismar, dürtüsellik ve riskli davranışlar arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(3), 189–197.
- Ersanlı, K., Yılmaz, M., & Özcan, K. (2013). Algılanan duygusal istismar ölçeği (ADİÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 32(1). <https://doi.org/10.7822/egt161>
- Fix, R. L., & Fix, S. T. (2015). Trait psychopathy, emotional intelligence, and criminal thinking: Predicting illegal behavior among college students. *International journal of law and psychiatry*, 42(43), 183-188.
- Gonzalez, R., Mandracchia, J. T., Nicholson, B., & Dahlen, E. (2013). Exploring parenting as a predictor of criminogenic thinking in college students. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 58(9), 1081-1100.
- Günay, B. (2022). *Ergenlerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ve algıladıkları anne ve baba tutumları ile benlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Harmancı, H., Akdeniz, S., Ahçı, Z. G., & Dalmiş, İ. (2021). Childhood traumas and impulsivity: The mediating role of parental attitudes. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18. <https://doi.org/10.26466/opus.904996>
- Heide, K. M., & Solomon, E. P. (2006). Biology, childhood trauma, and murder: Rethinking justice. *International Journal of Law and Psychiatry*, 29(3), 220–233. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2005.10.001>
- Herman, J. (1992). *Trauma and Recovery*. Pandora.
- Herman, J. (2016). *Travma ve İyileşme*. Çeviri: Tamer Tosun. İstanbul: Literatür Yayınları.

- Hildyard, K. L., & Wolfe, D. A. (2002). Child neglect: developmental issues and outcomes. *Child Abuse & Neglect*, 26(6–7), 679–695. [https://doi.org/10.1016/s0145-2134\(02\)00341-1](https://doi.org/10.1016/s0145-2134(02)00341-1)
- Humphrey, Branna, "It's not all ACEs: The role of negative parental influences and criminal thinking in juvenile offending behaviors" (2021). *Electronic Theses and Dissertations*. Paper 3889. <https://dc.etsu.edu/etd/3889>
- Johnson, S. A. (2016). Parenting styles and raising delinquent children: Responsibility of parents in encouraging violent behavior. *Forensic Research & Criminology International Journal*, 3(1).
- Jones, L. K., & Cureton, J. L. (2014). Trauma redefined in the DSM-5: Rationale and implications for counseling practice. *The Professional Counselor*, 4(3), 257–271. <https://doi.org/10.15241/lkj.4.3.257>
- Kara, B., Biçer, Ü., Gökalp, A. S., (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47, 140-151.
- Kelly, J. A. (1983). *Treating child-abusive families: Intervention based on skills-training principles*. New York: Plenum Press.
- Khaleque, A. (2013). Perceived parental warmth, and children's psychological adjustment, and personality dispositions: A meta-analysis. *Journal of Child and Family Studies*, 22(2), 297–306. <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9579-z>
- Knight, K., Garner, B., Simpson, D. D., Morey, J. T., & Flynn, P. M. (2006). An assessment for criminal thinking. *Crime & Delinquency*, 52(1), 159–177. <https://doi.org/10.1177/0011128705281749>
- Koç, F., Halıcıoğlu, O., & Akşit, S. (2014). Hangi bulgular fiziksel istismarı düşündürür? *Journal of Pediatric Research*, 1(1), 1–5. <https://doi.org/10.4274/jpr.57966>
- Kohlmann, C. W., Krohne, H.W.(1998). Erziehungsstil determinanten schulischer Leistungsängstlichkeit (Parental style as a determinant of test anxiety in school), *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 2, 271-279.
- Kütük, Ö., & Bilaç, Ö. (2017). Çocuklarda ve adölesanlarda duygusal istismar ve ihmâl. *Türkiye Klinikleri Child Psychiatry - Special Topics*, 3(3), 181–187.
- Liu, G., Meng, Y., Pan, Y., Ma, Y., & Zhang, D. (2021). Mediating effect of dark triad personality traits on the relationship between parental emotional warmth and aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(21-22), 9924-9940. <https://doi.org/10.1177/0886260519877950>
- Mahfooz, I., & Fatima, I. (2023). Irreligiosity, narcissism and criminal thinking in criminals. *Journal of Research in Psychology (JRP)*, 1(2).
- Mandrachia, J. T., & Morgan, R. D. (2011). Predicting offenders' criminogenic cognitions with status variables. *Criminal Justice and Behavior*, 39(1), 5–25. <https://doi.org/10.1177/0093854811425453>

- Morgan, R. D., Fisher, W. H., Duan, N., Mandracchia, J. T., & Murray, D. (2010). Prevalence of criminal thinking among state prison inmates with serious mental illness. *Law and human behavior, 34*(4), 324–336. <https://doi.org/10.1007/s10979-009-9182-z>
- Ney, P. G., Fung, T., & Wickett, A. R. (1994). The worst combinations of child abuse and neglect. *Child Abuse & Neglect, 18*(9), 705–714. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(94\)00037-9](https://doi.org/10.1016/0145-2134(94)00037-9)
- Norman, R., Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J. G., & Vos, T. (2012). The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: A systematic review and meta-analysis. *PLOS Medicine, 9*(11), e1001349. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349>
- Offei, M., Andoh-Baidoo, F. K., Ayaburi, E. W., & Asamoah, D. (2022). How do individuals justify and rationalize their criminal behaviors in online romance fraud?. *Information Systems Frontiers, 24*(2), 475-491.
- Otani, K., Suzuki, A., Matsumoto, Y., Shibuya, N., Sadahiro, R., & Enokido, M. (2013). Parental overprotection engenders dysfunctional attitudes about achievement and dependency in a gender-specific manner. *BMC Psychiatry, 13*(1). <https://doi.org/10.1186/1471-244x-13-345>
- Peker, E. (2017). *Çocukluk çağı travmaları, yetişkinlik döneminde bağlanma biçimi ve öz anlayış arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Putnam, F. W. (2003). Ten-year research update review: Child sexual abuse. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 42*(3), 269–278. <https://doi.org/10.1097/00004583-200303000-00006>
- Rohner, R. P., Khaleque, A. ve Cournoyer, D. E. (2012). Introduction to parental acceptance-rejection theory, methods, evidence, and implications. *Journal of Family Theory ve Review, 2*(1), 73-87
- Runyan, D., Wattam, C., Ikeda, R., Hassan, F., & Ramiro, L. (2002). Child abuse and neglect by parents and other caregivers (From world report on Violence and Health, P 57-86, 2002, Etienne G. Krug, Linda L. Dahlberg, et al., eds.–See NCJ-197425). *Geneva: World Health Organization*.
- Sana, F., & Batool, I. (2017). Development and validation of an indigenous criminal thinking scale. *Pakistan Journal of Psychological Research, 32*(1).
- Sana, F., Rafiq, M., & Iqbal, M. N. (2021). Criminal thinking styles and criminal social identity among juvenile delinquents: Moderating role of parenting styles. *Pakistan Journal of Neurological Sciences (PJNS), 16*(2), 4-11.
- Sek, R. (2023). *Beliren yetişkinlik döneminde algılanan ebeveynlik tutumları ile duygusal yeme davranışı arasındaki ilişkilerin incelenmesi: yetişkin ayrılma anksiyetesinin aracı rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya.
- Siegel, J. A., & Williams, L. M. (2003). Çocuklarda cinsel istismar ile kadın suçluluğu ve suç arasındaki ilişki: Prospektif bir çalışma. *Suç ve Suçluluk Araştırmaları Dergisi , 40* (1), 71-94.

- Squillaro, D. (2023). Future time orientation and criminal thinking style. *Theses, Dissertations and Culminating Projects*. 1217.
- Sykes, G. M., & Matza, D. (1957). Techniques of neutralization: a theory of delinquency. *American Sociological Review*, 22, 664–670.
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Van IJzendoorn, M. H. (2012). The neglect of child neglect: a meta-analytic review of the prevalence of neglect. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 48(3), 345–355.
- Şar, V., Öztürk, E., & İcikardes, E. (2012). Çocukluk çağı ruhsal travma ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve Güvenilirliği. *Türkiye Klinikleri. Tıp Bilimleri Dergisi*, 32(4), 1054.
- Tan, L. (2014). Correlational Study. In Thompson, W.F. (Ed.), *Music in the Social and Behavioral Sciences: An Encyclopedia* (pp. 269-271). Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Taner, Y., & Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: psikiyatrik yönleri. *Acta Medica*, 35(2), 82–86.
- Turhan, E., Sangün, Ö., & İnandı, T. (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15(9), 153–157.
- Walters, G. D. (2006). Appraising, researching and conceptualizing criminal thinking: a personal view. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 16, 87-99.
- Walters, G. D. (2012). Criminal thinking and recidivism: Meta-analytic evidence on the predictive and incremental validity of the Psychological Inventory of Criminal Thinking Styles (PICTS). *Aggression and Violent Behavior*, 17(3), 272–278. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.02.010>
- Watts, S. J., & McNulty, T. L. (2013). Childhood abuse and criminal behavior: Testing a general strain theory model. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(15), 3023-3040. <https://doi.org/10.1177/0886260513488696>
- Widom, C. S. (1989). The cycle of violence. *Science*, 244(4901), 160-166.
- Yang, Y., & Perkins, D. R. (2021). Association between childhood adversity and criminal thinking: The role of attachment. *Psychology, Crime & Law*, 27(8), 796-814.
- Yao, Q. (2023). The Relationship Between Childhood Trauma and Crime and its Mechanism. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 22, 651–655. <https://doi.org/10.54097/ehss.v22i.13247>
- Yavuzer, H. (2022). *Çocuk Psikolojisi* (46th ed.). Remzi Kitabevi.
- Yildiz, S. G., & Altay, N. (2021). The parenting attitudes and effects on their gifted children: a literature review. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(2), 123–132. <https://doi.org/10.17478/jegys.864037>
- Young, R., Lennie, S. C., & Minnis, H. (2011). Children's perceptions of parental emotional neglect and control and psychopathology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 52(8), 889–897. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2011.02390.x>

- Yüksel, M., & Gökçearsan Çifci, E. (2017). Yetişkin hükümlülerin çocukluk çağı travma düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 30, 57–86.
- Zhou, S., Leng, M. J., Ji, Z., Zhou, W., Lian, J., & Yang, H. (2024). Parental emotional warmth and adolescent internet altruism behavior: a moderated mediation model. *Humanities & Social Sciences Communications*, 11(1). <https://doi.org/10.1057/s41599-024-02870-4>

Ekler

Ek 1. Aydınlatılmış Onam Formu

Bu çalışma; Yakın Doğu üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programı kapsamında ve Doç. Dr. Meryem Karaaziz danışmanlığında yürütülen bir tez çalışmasıdır.

Çalışmanın amacı çocukluğunda ruhsal birtakım travmalara maruz kalmış ve/veya olumsuz herhangi bir ebeveyn tutumu ile yetişmiş bireylerin kriminal düşünceleri oluşturan alt boyutlarla ilişkisi olup olmadığı, varsa; nasıl bir ilişkisi olduğu hakkında bilgi sahibi olmaktır. Bu çalışma bilimsel amaçlarla düzenlenmiş olup araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmada kimlik bilgilerinize yer verilmeyecek ve size ait bilgiler tamamıyla gizli tutulacaktır. Anket boyunca verdiğiniz tüm cevaplar kimseyle paylaşılmayacaktır. Cevaplarınız bireysel olarak değerlendirilmeyecek, tüm katılımcıların cevapları toplu olarak analiz edilecektir. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistiksel veri olarak kullanılacaktır. Soruları yanıtlarken, tüm soruları dikkatle okuyarak samimi ve dürüst olmanız ve hiçbir soruyu cevapsız bırakmamanız araştırmanın sonuçları açısından oldukça önemlidir.

Bu formu onaylayarak çalışmaya katılmayı kabul etmiş olacaksınız.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Psikolog Ezgi Doğan Dönmez

Yukarıda yer alan bilgileri ayrıntılı bir şekilde okudum ve çalışmada yer almayı onaylıyorum.

Kabul Ediyorum.

Kabul Etmiyorum.

Ek 2. Katılımcı Bilgilendirme Formu

Bu çalışmanın amacı çocukluk çağı ruhsal travmaları, algılanan ebeveyn tutumları ve kriminal düşünce arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışma sırasında sizden bir adet demografik bilgi formu ve toplamda 79 sorudan oluşan 3 adet ölçeğe cevap vermeniz beklenmektedir. Sosyodemografik bilgi formunda sizden cinsiyet, yaş, medeni durum gibi kimlik bilgilerinizi açığa çıkarmayacak sorulara cevap vermeniz istenmektedir. Ölçekler ise çocukluk çağında oluşan travmalar, ebeveynlerinizin size karşı tutumları ve sahip olabileceğiniz kriminal düşünce yönelimleri hakkında bilgi sahibi olabilmek amacı ile oluşturulan sorulardan meydana gelmektedir.

Çalışma boyunca verdiğiniz yanıtlar kesinlikle gizli kalacaktır. Bu araştırma hakkında herhangi bir soru, öneri veya şikayetiniz olursa, çalışmanın araştırmacılarından Ezgi Doğan Dönmez ile mail adresi üzerinden iletişime geçebilirsiniz.

(ezgidogan0920@gmail.com)

Katılımınız için teşekkür ederim.

Ezgi Doğan Dönmez

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı

Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa

Ek 3. Sosyodemografik Bilgi Formu

Cinsiyet : Kadın Erkek

Yaş : 18-25 26-33 34-41 42-49 50+

Medeni Durum:

Evli

Bekar

İlişkisi Var

Nişanlı

Boşanmış

Eşi Vefat Etmiş

Ek 4. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

Her bir madde için aşağıdaki seçeneklerden birini işaretleyiniz:

1. Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

Çocukluğumda ya da ergenliğimde...

1) Yeterli yemeğim olurdu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

2) Gündelik bakım ve güvenliğim sağlanıyordu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

3) Anne ya da babam kendilerine layık olmadığımı ifade ederlerdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

Ek 5. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları- Çocuk Formu

Aşağıda çocukluğunuz ile ilgili bazı ifadeler yer almaktadır.

Anketi doldurmadan önce aşağıdaki yönergeyi lütfen dikkatle okuyunuz:

1. Anketi doldururken, anne ve babanızın size karşı olan davranışlarını nasıl algıladığınızı hatırlamaya çalışmanız gerekmektedir. Anne ve babanızın çocukken size karşı davranışlarını tam olarak hatırlamak bazen zor olsa da, her birimizin çocukluğumuzda anne ve babamızın kullandıkları prensiplere ilişkin bazı anılarımız vardır.

2. Her bir soru için anne ve babanızın size karşı davranışlarına uygun seçeneği yuvarlak içine alın. Her soruyu dikkatlice okuyun ve muhtemel cevaplardan hangisinin sizin için uygun cevap olduğuna karar verin. Soruları anne ve babanız için ayrı ayrı cevaplayın.

Örneğin;

Anne ve babam bana iyi davranırlardı.				
	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

1. Anne ve babam, nedenini söylemeden bana kızarlardı ya da ters davranırlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

2. Anne ve babam beni överlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

3. Anne ve babamın yaptıklarım konusunda daha az endişeli olmasını isterdim.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

Ek 6. Kriminal Düşünce Ölçeği

Lütfen aşağıda yer alan her bir cümleye, ne kadar katıldığınızı ya da katılmadığınızı işaretleyiniz.

1. Bir doğal felakette her şeyini yitirmiş birisini duyduğunuzda çok üzülürsünüz.

1. Kesinlikle Katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Kesinlikle Katılıyorum

2. Kanunlarla başınız şansınız yaver gitmediği için derde girer.

1. Kesinlikle Katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Kesinlikle Katılıyorum

3. Kanunlarla başınızın derde girmesinin gerçek nedeni etnik kökeninizdir.

1. Kesinlikle Katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Kesinlikle Katılıyorum

Ölçek İzinleri

Ölçek Kullanım İzin Talebi

Ezgi Doğan <ezgidogan0920@gmail.com>
Alıcı: golgebema

30 Tem 2023 Paz 10:01

Sayın Zeynep Belma Gölge,
Ben Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Ezgi Doğan. Tarafınızdan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan Kriminal Düşünce Ölçeği'ni, Doç. Dr. Meryem Karaaziz danışmanlığında yürütülen Çocukluk Çağı Travmaları ve Ebeveyn Tutumlarının Yetişkin Bireylerdeki Kriminal Düşünceler ile İlişkisinin İncelenmesi başlıklı tez araştırmamda kullanmak için izninizi talep ediyorum.

Zeynep Belma Gölge <golgebema@gmail.com>
Alıcı: ben

8 Ağu 2023 Sal 16:38

Sayın Ezgi Doğan
Ulviye Duyguner ile birlikte geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmış olduğumuz Kriminal Düşünce Ölçeği'ni araştırmamızda kullanabilirsiniz. Çalışmanızda başarılar dilerim.

Doç. Dr. Zeynep Belma Gölge
İÜC Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü
Öğretim Üyesi

iPad'imden gönderildi

> Ezgi Doğan <ezgidogan0920@gmail.com> şunları yazdı (30 Tem 2023 10:02):

Fwd: Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu Kullanım İzni

gulay.dirik@deu.edu.tr
Alıcı: ben

17 Ağu 2023 Per 12:02

----- Yönlendirilmiş İleti -----
Kimden: gulay.dirik@deu.edu.tr
Kime: meryem.vural@omu.edu.tr
Gönder: 17 Ağustos 2023 11:58
Konu: Fwd: Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu **Kullanım İzni**

----- Yönlendirilmiş İleti -----
Kimden: gulay.dirik@deu.edu.tr
Kime: sozer257@gmail.com
Gönder: 17 Ağustos 2023 11:58
Konu: Fwd: Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu **Kullanım İzni**

----- Yönlendirilmiş İleti -----
Kimden: gulay.dirik@deu.edu.tr
Kime: herraezugul@gmail.com
Gönder: 2 Ağustos 2023 18:33
Konu: Fwd: Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu **Kullanım İzni**
Merhaba
Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu'nu bilimsel amaçlarla ve kaynak göstererek kullanmanızda bir sakınca yoktur.
Ekte ölçeği ve makalesini gönderiyorum.

Ölçek 10 yaş üstü kişilere uygulanıyor. Yetişkinlerin çocukken ebeveynleri onlara nasıl davrandığı ile ilgili algılarını değerlendiriyor. Tüm bilgiler **ölçek** makalesinde var.

İyi çalışmalar
Prof. Dr. Gulay DIRİK

CTQ

Vedat Şar <sarvedat@gmail.com>
Alıcı: ben

23 Tem 2023 Paz 16:10

Kullanılabilirliğini z

Vedat Şar, MD
Professor and Chair, Department of Psychiatry
Koç University School of Medicine (<https://ku.edu.tr>) &
Koç University Hospital (www.kuhs.ku.edu.tr), Istanbul, Turkey
ORCID ID: 0000-0002-5392-9644
https://www.researchgate.net/profile/Vedat_Sar
www.vedatsar.com

[İleti kısıtlıdır] [Tüm İletiyi Görüntüle](#)

2 ek • Gmail tarafından tarandı

Ezgi Doğan <ezgidogan0920@gmail.com>
Alıcı: Vedat

23 Tem 2023 Paz 16:34

Özgeçmiş

Ezgi DOĞAN DÖNMEZ, 3 Aralık 1997 tarihinde İzmir’de doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimlerini memleketi olan Denizli’nin Çivril ilçesinde; lise öğrenimini ise yatılı olarak eğitim gördüğü Aydın Sosyal Bilimler Lisesinde tamamlamıştır. 2017 yılında tam burslu olarak kazandığı İzmir Ekonomi Üniversitesi Psikoloji (%100 İngilizce) bölümünden 2022 yılında şeref öğrencisi olarak mezun olmuştur. Lisans eğitimi boyunca çeşitli kurum ve hastanelerde zorunlu ve gönüllü stajlar yapmıştır. Bu stajlar süresince Psikiyatri, AMATEM, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Nöroloji ve danışmanlık alanlarında tecrübe kazanmıştır. Lisans eğitimini tamamladıktan hemen sonra, Eylül 2022’de Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programına başlamıştır. Yüksek lisans stajını Dr. Suat Günsel Girne Üniversitesi Hastanesi Psikiyatri polikliniğinde tamamlamıştır. Lisans ve yüksek lisans eğitimleri süresince çeşitli ekoller ve teknikler ile ilgili eğitimlere katılmış ve uygulayıcı sertifikaları almıştır; halen eğitimlere devam etmektedir.

İntihal Raporu

suçlu

ORJİNALLİK RAPORU

% 14	% 14	% 5	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 7
2	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 3
3	acikerisim.gelisim.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	acikerisim.karatay.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
5	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	% 1
6	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
7	Uzun, Duygu. "Patolojik endişenin yordanmasında algılanan ebeveyn tutumları, kişilik özellikleri, üstbilişler ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkilerin İncelenmesi", Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey), 2024 Yayın	<% 1

Etik Kurul Onayı

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

09.10.2023

Sayın Ezgi Doğan Dönmez

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2023/1662 proje numaralı ve “Çocukluk Çağı Travmaları ve Ebeveyn Tutumlarının Yetişkin Bireylerdeki Kriminal Düşünceler ile İlişkinin İncelenmesi” başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Prof. Dr. Aşkın KİRAZ

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Koordinatörü